

Номер для подачі
оголошень
098 477 12 70

КОНТРОЛЮЙТЕ СВІЙ ЖЕК: ЩО МАЮТЬ ПРИБРАТИ
І ВІДРЕМОНТУВАТИ У НАЙБЛИЖЧІ ДВА МІСЯЦІ

с. 3

ЯК ЗМІНИЛИСЯ ЦІНИ
НА РИНКУ с. 3

ГОЛОСУЄМО ЗА
«MIC RIA-2016»

КОНКУРС с. 5

СЕРЕДА
8 березня 2017

www.ria.ua

№10

ТАТУ: ЗВАЖТЕ «ЗА»
І «ПРОТИ» РЕПОРТАЖ с. 17

Газета є членом Всесвітньої Газетної Асоціації

Діти свої і чужі: чому міська влада їх поділила

Батьки, чиї діти не прописані у Тернополі, відтепер змушені платити повну вартість за харчування у садках. Це гостре питання зачепило навіть пільговиків. Люди обурені, адже вони працюють тут і щомісяця сплачують податки. Частина із них йде саме у бюджет міста

Читайте ТЕМА с. 6-7

200 ^{МАЙЖЕ}
з березня має доплачувати
родина без тернопільської
прописки за харчування
дитини в садочку **грн**

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

482

ВАКАНСІЇ
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

У Тернополі –
ще одна трійня

Читайте НОВИНИ с. 12

Як допомогти
втомленим очам

Читайте ЗДОРОВ'Я с. 13

OZON®
Бруківка
Бетонні вироби

Представництва:
м. Ужгород
(050) 531-84-31
м. Тернопіль
(0352) 52-28-06, (067) 673-77-93
м. Івано-Франківськ
(0342) 71-09-18, (067) 673-77-84
ТОВ "Озон"
м. Львів
вул. Пасічна, 135
(032) 270-11-47
(067) 673-77-80
brukivka-lviv.com

справжні
броньовані

ДВЕРІ
від виробника

під
індивідуальні
розміри

пожежний сертифікат
ліцензійний монтаж
дверей

за
20
хв.
Компаньйон Фінанс
ГРОШІ ГОТИВКОЮ
до 10 000 грн
лише ПАСПОРТ ТА КОД
вул. Київська, 11
вул. Патріарха Мстислава, 1
050 479 14 83
www.kf.ua

партнерство
РИФ м. Тернопіль,
вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

Трактори Мототрактори Мотоблоки
ВЕСТ
сезонні знижки

ГЛОБАЛ КРЕДИТ
КРЕДИТИ
ЗА 15 ХВИЛИН
вул. Шептицького, 7/1
(067) 487-74-14

від 200 до 10 000 грн
паспорт та код
без довідки про доходи
www.globalcredit.ua
(097) 097 88 88

магазин **Добрий Господар**
офіційний дилер торгових марок
STIHL VIKING
м. Тернопіль, вул. Шептицького, 25; тел 52-37-74, (067) 533-70-67; www.gospodar.te.ua

ДЕПУТАТСЬКІ ГРОШІ РОЗХОДЯТЬСЯ ЗА 2-3 МІСЯЦІ

Гроші ■ Депутати міської ради можуть «виписувати» матеріальну допомогу. На рік мають ліміт до 15 тисяч гривень. Процедура складна: обранець лише ставить суму та «візу» на заявлі потребуючого. Документи перевіряє соцзабез, рішення приймає виконком

ВИДАВНИЦТВО РІА

Щороку, як розповідають депутати, за матеріальною допомогою відсотків на 30% приходять одні й ті ж люди. У них дійсно є потреба, і вони йдуть «зайомою дорогою». Ще відсотків 30 — громадяни, які йдуть до депутата, а часто до кількох, за порадою працівників міської ради. Решта — мешканці виборчих округів, які про існування «депутатських» фондів і не зодгадуються. Просто прийшли на прийом у пошуках підтримки.

— Депутат із грошима не контактує, — пояснює депутат міської ради Андрій Шкула. — Ми лише візуємо заяву людини та вказуємо суму, пам'ятаючи про загальний річний ліміт. Далі управління соцполітики перевіряє всі документи та подає на затвердження виконкому. За грошима приходять люди з різними проблемами і бідами: від «нема чим за хату платити» до «в мене рак, нема грошей на ліки». Стараюсь допомагати людям, незалежно від того, на якій вулиці живуть. Іноді відмовляю. Бувало, приходить людина і каже: «У мене проблеми з тиском, я щороку в санаторії їджу, виділіть гроши». Розказую про інвалідів, хворих. Іноді пояснень не сприймають, ображаються.

Зазвичай депутати виділяють від кількох сотень до кількох тисяч гривень. Буває, що одну заяву підписують майже усі. Це дозволяє акумулювати десять і більше тисяч.

— Коли звертаються люди, звичайно, допомагаю, але є такі, що на цьому спекулюють, — зауважує депутат Юрій Штопко. — Також є люди, яким ці кошти будуть корисними і допоможуть покращити

здоров'я, назбирати на операцію чи вийти з якоїсь біди. Стараюсь допомагати виборцям з округу, але не відмовляю й іншим, якщо є документи, які підтверджують потребу. Щодо самих фондів, то в наших реаліях це мізерні гроші, бо ж навіть у міських лікарнях витрати на рядові операції — це тисячі. А уявіть, якщо людина без грошей і не має де взяти...

Гроші на допомогу депутатам виділяють у січні. А уже в квітні майже всі народні обранці вичерпують свої фонди. Допомагають, якщо можуть, ще й своїми гро-

Звертатися за матеріальною допомогою можна і до недепутатів. Свої фонди мають секретар міськради та міський голова. Гроші може виділити виконавчий комітет

shima. Але робота депутата, нагадаємо, неоплачувана.

Є серед обранців і такі, які ще в січні роздають усе. Так робить Ігор Турський. Чимало колег вважають такий крок дієвим та правильним.

— Принцип простий: гроші роздаю потребуючим на окрузі й одразу, — каже пан Турський. — Пріоритет — хворі діти. Маю список таких людей, напрацьований роками. Тому не чекаю, щоб приходили, а сам ініціюю. Тепер до списку додались атовці.

Питання матеріальної допомоги з так званих депутатських фондів досить дискусійне, вважає депутат

Якщо йдеться про здоров'я дітей чи кошти на невідкладне лікування, то немає значення, з якого округу людина, вважає депутат міської ради Оксана Яцковська. Майже щоразу на прийом до неї хтось приходить за матеріальною допомогою

міської ради Назарій Зелінка.

— Допомогу повноцінно можло б виплачувати управління соціальної політики, — каже пан Зелінка. — Але завдяки депутатам мешканець може отримати більшу суму, зважаючи на потреби. На жаль, тих коштів недостатньо для того, щоб суттєво допомогти людям. Гроші виплачують рішен-

ням виконкому згідно з клопотанням депутатів із загальної суми, яку вони на сесії заклали у міському бюджеті для виплати матеріальної допомоги тернополянам. Є умовна сума, яку депутати можуть «розписувати» своїм виборцям для вирішення важких соціальних та матеріальних проблем. В основному ці кошти йдуть на лікування.

Звертатися за матеріальною допомогою можна і до недепутатів. Свої фонди, приміром, мають секретар міської ради та міський голова. Крім того, за потреби і можливості гроші може виділити виконавчий комітет, адже в бюджеті передбачена спеціальна стаття витрат — на матеріальну допомогу.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Маргарита ХРИСТЮК
(24 р.), психолог:

Ростислав НЕБЕЛЬСЬКИЙ
(24 р.), юрист:

Христина ФЕЦІЦА (32 р.),
юрист ГС "Рада бізнесу
Тернопілля":

Ярослав ЯРОШЕВСЬКИЙ
(39 р.), інженер:

Людмила ЛУКІЯН (38 р.),
маркетолог:

Тарас КОВАЛЬЧУК,
(32 р.), директор
туристично-
інформаційного центру:

— У місті існує велика проблема з маршрутками. Автобуси переповнені, часто водії беруть пасажирів, порушують правила і норми перевезення. Маршрутки перекособочені на один бік. В автобусах безлад, бруд, пошкоджені сидіння, розбиті вікна, які давно треба реставрувати. Водії часто розмовляють по телефону, курят, а у салоні — діти.

— Найбільше турбує слабкість нашої системи право- суддя. Остання загальновідома ситуація уже вкотре підтверджує, що меч в Українській Феміді якийсь несправжній. А саме правильно організована робота судів та інших органів, по- кліканіх забезпечувати право, становить важливу умову загальнодержавного розвитку, якої нам бракує.

— Зараз я перебуваю на Сході України з волонтерською допомогою нашим військовим. Мене непокоїть те, що бачу на власні очі: бойові дії тривають, постійно працює важка артилерія, немає виконання тих домовленостей з боку Росії, про які нам постійно говорять з екранів телевізорів. Війна досі триває! І це страшно.

— Днями почув розмову у маршрутці. Людина говорила, що хоче «безвіз» з Європою. Хоче поїхати в Польщу на роботу на місяць-два. Коли в неї спитали: «А тут що? Роботи нема?», відповіла: «А тут я навіть не хочу нічого робити». Так усі і живемо. В себе вдома більшість людей не хоче нічого робити, а на чужій землі стаємо рабами і миємо панам підлоги...

— Схвилювало те, що в Тернополі порушили питання впорядкування вигляду зовнішньої реклами та вивісок на фасадах будинків, особливо у Центрі. В інших містах вже почали давати рекомендації щодо дизайну рекламних вивісок. Сподіваюся, наше місто буде мати гарний вигляд. Але у підприємців є питання та хвилювання щодо процесу впорядкування реклами в житті, — часу.

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

ДЕ ПРИБИРАТИМУТЬ І ЩО САМЕ РЕМОНТУВАТИМУТЬ У ТЕРНОПОЛІ

Благоустрій ■ У міськраді просять тернополян долучатись до контролю за роботами, проведеними жеками на прибудинкових територіях

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Фасади будинків у Центрі, прибудинкові території, парки та діороги ремонтуватимуть у Тернополі, розповів на прес-конференції 2 березня мер Сергій Надал.

— Метою двомісячника благоустрою є організація виконання всіма комунальними службами і суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, а також силами мешканців комплексного прибирання міста після зимового періоду, — каже пан Надал. — А також проведення ремонту об'єктів благоустрою, приведення у належний стан доріг, прибудинкових територій, паркових зон.

Основну частину робіт виконуватимут підприємства, які займаються обслуговуванням житлового фонду. Вони мають, за словами міського голови, прибирати прибудинкові території, підвали і горища, ремонтувати, фарбувати та надавати належного вигляду дитячим і спортомайданчикам, пісочницям, замощувати «розкопки». А також ремонтувати прибудинкові території.

— По завершенні двомісячника благоустрою плануємо відзначити кращих суб'єктів господарювання, — наголосив голова. — Я прошу усіх тернополян, керівників установ і закладів, незалежно від форм власності, долучитись до цієї роботи.

Також у міськраді сподіваються,

що відповідні роботи проведуть і ОСББ.

Іншим питанням, яке турбує тернополян, за словами міського очільника, є стан доріг. Вони, визнає він, — у вкрай поганому стані. Винуватцем цього пан Надал називає аномальну зиму, часті перепади температур, велику кількість опадів.

— Ті дороги, які були відремонтовані, були по-новому зроблені, залишились цілими, — каже Сергій Надал. — Найбільша проблема — з тими шляхами, які були без ремонту або де проводили ямкові ремонти. Тому ми визначили найбільш проблемні ділянки, які потребують ремонту. Почати масштабні роботи зможемо тільки тоді, коли середньодобова температура на поверхні дороги буде не меншею ніж +5 градусів. Якщо така погода, як є, збережеться, можемо вже через тиждень почати роботи.

Наразі ж у Тернополі лише замощують найбільш аварійні ділянки, де є великі вибійни. Роблять це спеціальною сумішшю, яка, за словами мера, є витривалою до вологи. Такі роботи — вимушенні тимчасові заходи, щоб зменшити ямковість та аварійність. Масштабні роботи розпочинаються за сприятливої температури. На починний ремонт доріг запланували витратити 41 млн грн, а більше 30 млн — на капітальний. Першим об'єктом, який капітально відремонтується, буде Микулинецька.

Сергій Надал заявив про наявність цьогоріч максимально відремонтувати тротуари, фасади будинків центральної частини міста.

Тут завершуватимуть вкладати

АРХІВ МІСЬКРАДИ

Сквер поблизу вул. Качали не належить до прибудинкових територій ПП "Східний масив", однак уже п'ять років саме працівники підприємства приирають у цій місцині

верхній шар асфальту. Також ремонтуватимуть вулицю Шашкевича. Утім, першою вулицею, яку будуть додатково капітально ремонтувати, стане вулиця Січових стрільців.

— Крім того, вже почалися роботи на об'єктах благоустрою, — додає міський голова. — Зокрема, це вход у парк ім. Т. Шевченка. Ремонтують площею біля пам'ятника Бандери. Насамперед проводитимуть демонтаж аварійної дошки пошани. Водночас заплановано благоустрій площи. Також будуть ремонтувати територію будинку, який розташований поруч, і його фасад. Запланували ремонт тротуарів і пішохідних переходів поруч з ОДА на вулиці Грушевського.

Сергій Надал заявив про наявність цьогоріч максимально відремонтувати тротуари, фасади будинків центральної частини міста.

та, де буває найбільше гостей і туристів.

— Розпочнуться роботи із завершення реконструкції вулиці Білецької, де передбачений ремонт тротуарів та проїжджої частини аж до «Циганки», облаштування нового місця для паркування і проїжджої частини пішохідних ділянок, — повідомив він.

ДОВІДКА

Тернопільська міська рада просить долучитись до контролю якості робіт, які проводитимуть під час двомісячника благоустрою. Про неякісні та незавершені роботи просять повідомляти в управління ЖКГ міськради — тел. 52-58-48 або у міськраду на «Шілодобову гарячу лінію» 15-80.

Наскільки подорожчали продукти на ринку

МАРТА ВЕРЕСЮК, 0-96-501-22-11,
MARTA.VERESYUK@GMAIL.COM

Цінами на Центральному ринку на соціальні продукти поцікавилась «RIA плюс». Із 1 березня окрім продукти, зокрема молочні, порівняно з січнем подорожчали.

Так, сметана тепер коштує майже на 6 гривень дорожче, сир і масло — на 5 грн/кг, макарони — на 2 грн, молоко — на гривню. На 4 грн подорожчав цукор, а на 4-9 грн — гречка. З настанням весни подешевшали лише яйця.

Нагадаємо, ми щомісяця відстежуємо ціни на 21 основний продукт. Серед них молоко, сметана, сир, масло, олія, яловичина, свинина, риба, птиця, хліб, борошно, макарони, гречка, рис,

яйця, цукор. З овочів — капуста, картопля, цибуля, морква, буряк.

Продавці овочів кажуть, що з початком посту значно зросла ціна на печериці.

— Якщо в кінці лютого печериці коштували від 32 до 39 грн/кг, — розповідає продавець Олег, — то з понеділка уже 48 грн/кг. Морква, цибуля та буряк коштують так само.

А от у м'ясному відділі людей не меншає.

— М'ясо не дуже подорожчало, — каже продавець Світлана. — Наши постачальники думали, що люди не будуть купувати м'яса, бо піст, тому ціна не змінювалась. Але покупців багато, тож, можливо, ціна зростатиме.

Ціни на рибу коливаються у

Ажіотаж на рибу у Тернополі був напередодні посту

межах 5-10 гривень: хек — 57-67 грн/кг, тріска — 70-75 грн/кг, оселедець — 60-65 грн/кг, скумбрія — 75-85 грн/кг.

Проте ажіотаж на рибу був лише за три-чотири дні до посту.

— Від початку тижня рибу купують мало, — каже продавець Варвара. — Часто її купували за декілька днів до початку посту. Ціна у моїх постачальників відтоді не зросла.

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Віталій Ониськів. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvylin@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
Пожежно-рятувальна служба 101
Міліція 102
Швидка медична допомога 103
Аварійна газу. 52-62-38
Аварійна водоканалу 25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж 25-48-10
Чергова міської ради 1580
Довідкова залізничного вокзалу 1505
Довідкова автовокзалу 1504
Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів 52-16-65
Управління транспорту 52-15-14
Перевірка якості продуктів 52-23-87
Довідка міськвиконкому 23-63-97
Головавтоінспекція 52-47-38
Аварійна електромереж 52-24-66

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Найбільше читають:

- Іноземну студентку медичного, яка пропала, — знайшли (ОНОВЛЕНО)
- Ціни на медпослуги не тернополянам — високі, каже в. о. міністра
- Знайшли тернопільську школярку, яка пропала 1 березня
- У Тернополі пропала іноземна студентка (новованено)
- На «Новому світі» підрізали чоловіка
- Судяться з пенсіонеркою, бо хочуть заїжджати до себе через її землю
- Виконком переніс робочі дні у 2017 році
- Тернопільський графолог проаналізував особисті якості Петра Порошенка
- На улюблений справі можна заробляти: історії успіху тернопільських підприємців
- Що в гаманцях високопосадовців (ЕКСКЛЮЗИВ)
- У екс-нардепа з Тернопільщини вдома знайшли мільйон євро
- Закоханий Тернопіль (фоторепортаж)
- У Тернополі уже працює електронна черга для оформлення ID-картки та закордонного паспорта
- П'янний водій вилетів на Збаразьке кільце
- Півроку боротьби за субсидію — змін нуль, борг — 12 тисяч
- Наркоторговці продали @sladostiv більше, ніж на мільйон
- Хлопець, який впав в кому після боксерського поєдинку, одужує. Хто винний, з'ясовує поліція
- Спіймали злочинця, який підрізав на «Новому світі» 29-річного тернополянина
- У міськраді розповіли, де прибратимуть і що ремонтуватимуть
- Подорожчала електроенергія. Як зекономити, радить експерт
- Вже другий день без газу у холодних домівках
- Договори із сімейними лікарями будемо укладати з 1 липня
- З початком посту печериці подорожчали на 15 гривень (огляд цін)
- «У нас — чисто, а на міській землі — свинарник!»

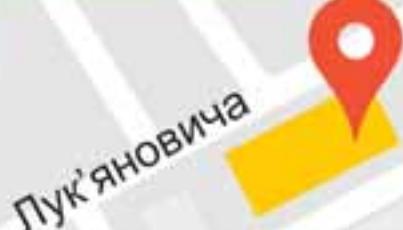
Думуючи про Вас, ми пропонуємо найкраще!

ВІКНА зі склопакетом із брусу

ДВЕРІ із натурального дерева

Вул. Бродівська, 48

budservice.net.ua

тел. (067) 208-16-46, 25-05-36

ДОГОВОРИ ІЗ СІМЕЙНИМИ ЛІКАРЯМИ - З ЛИПНЯ

Реформа ■ Договори із сімейними лікарями у рамках медреформи планують починати підписувати із липня 2017 року. Пошуки своїх майбутніх лікарів у МОЗ закликали починати ще з 1 січня 2017 року

СВІТЛАНА ГРІВАС, 096-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

САЙТ ТОДА

Які зміни уже відбулися в охороні здоров'я та що гальмує реформи, розповідає в. о. міністра охорони здоров'я Уляна Супрун. Вона 3 березня перебувала з робочим візитом на Тернопільщині.

— Ми знаємо, які будуть послуги на первинній ланці, за які послуги будуть відповідати сімейні лікарі, яке має бути обладнання в їхніх кабінетах, — каже вона. — Знаємо, як буде виглядати декларація, договір, які будуть підписуватися з пацієнтами. Зараз ці речі виставлені на громадське обговорення на нашому сайті, щоб сімейні лікарі та інші лікарі на первинній ланці могли подивитися і з нами говорили про це.

Бракує законів

Для початку змін у медицині бракує ще кількох прийнятих законів. Їхнє прийняття гальмує законодавці.

— Ми вже два роки чекаємо на закон про автономізацію медичних закладів, — додає пані Супрун. — Ми не можемо мати державне страхування, якщо медичні заклади не є автономними і не можуть отримувати кошти від державної страховки. Також чекаємо на закон про державне страхування. Необхідними є і зміни до бюджету і до Бюджетного кодексу, аби з липня 2017-го вже по-іншому можна було оплачувати первинну ланку.

Крім того, створюють і Національну службу здоров'я України — центральний орган виконавчої влади, який направлятиме виділені кошти тому лікарю, з яким пацієнт підписав договір.

— Ми хочемо із 1 липня розпочинати підписання документів і платити в інший спосіб. Але нам потрібні речі, які мають пройти через Верховну Раду. Щоби ми могли почати ті речі, дуже важливими є зміни до Бюджетного кодексу, а також новий закон про державну гарантію в охороні здоров'я та автономізацію медичних закладів. Зарах медичні заклади є комунальним майном. Вони і надалі будуть майном міста, області, району. Але вони можуть стати неприбутковими підприємствами. А цей статус звільнє їх від багатьох проблем, які зараз існують у лікарні.

Приміром, цей статус дозволить лікарям підвищити зарплату. Наразі ж вона прив'язана до тарифної сітки. Якщо ж лікарні стануть неприбутковими підприємствами, іх будуть по-іншому фінансувати.

— Також паралельно ідуть інші програми, — каже пані Супрун. — Світовий банк має програми навчання для лікарів первинної ланки, щоби навчити їх превентивної медицини, лікування специфічних серцево-судинних захворювань, а також проводить навчання з менеджменту. Во є великою проблемою, що в Україні головні лікарі є лікарями, а не менеджерами.

Також у МОЗі працюють над створенням госпітальних округів.

— Ми працюємо з регіонами, щоби вони самі вирішували, як ті госпітальні округи мають виглядати, — говорить в. о. міністра. — Приміром, у Тернопільській області має бути чотири округи. У кожному окрузі — щонайменше одна лікарня інтен-

сивного лікування, одна лікарня — другого рівня інтенсивного лікування, п'ять-шість амбулаторій, кілька реабілітаційних центрів тощо.

Кожна послуга матиме тариф

Страхову модель медицини на первинній ланці вводять у 2017 році, на вторинній — у 2018-му. Далі — черга за третинною. Безкоштовними для пацієнта залишатимуться тільки послуги первинної ланки та екстреної допомоги.

Тепер українці, попри гарантування Конституцією безоплатної медицини, платять всюди і за все, каже в. о. міністра.

— Фактично нічого не є безкоштовним. Бо навіть за послуги на первинній ланці ми вже заплатили, сплативши податки, — каже вона. — Тож якщо у пацієнта буде підписана декларація, на його лікування держава спрямовуватиме кошти.

Які саме послуги можна отримати від сімейного лікаря, уже відомо — складений базовий пакет. І його, як і інше, виставили на обговорення на сайті МОЗ. Якщо ж пацієнту будуть потрібні додаткові послуги, то його направлятимуть до лікарів вторинної ланки.

— Вторинну ланку оплачуватимуть по-іншому з 2018-го, — розповідає в. о. міністра. — Послуги на цьому етапі буде оплачувати державна страховка. Усі ці послуги матимуть специфічний код і тариф. І лікарня, де надаватимуть таку послугу пацієнту, приміром, операція на апендіцит, отримуватиме стільки-то грошей від державного страхування. Напевне, держава не зможе покрити послуги на цьому етапі на 100%. Тому буде якась співоплата.

Можливо, пацієнту доведеться заплатити частину суми. Та навіть на цьому етапі держава матиме можливість допомогти йому оплатити все. Приміром, за допомогою приватної страховки. Також будуть соціальні програми для тих, хто не матиме можливості платити. Приміром, щось на кшталт субсидій. Також можуть допомагати гуманітарні фонди чи село, місто, де живе людина. На третинній ланці — також співоплата.

Аліна Надич не боїться пробувати щось нове — це робить її життя цікавішим

Аріана Павленко захоплюється фотографією, поезією та езотерикою

Анна Поліщук мріє побувати у найекзотичніших країнах світу

ЗНАЙОМТЕСЬ: ТРИ ПРЕТЕНДЕНТКИ НА КОРОНУ «MIC RIA-2016»

Конкурс ■ У фінал конкурсу краси «Mic RIA-2016», який відбудеться 10 березня, увійшли 12 красунь. У цьому номері ми розкажемо про трьох учасниць — Аріану Павленко, Аліну Надич та Анну Поліщук

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 0-97-783-53-39,
MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Про свої мрії, хобі, секрети краси та що вони змінили б, якби стали «Mic Всесвіт», розповідають наші конкурсантки. У цьому випуску ми завершуємо знайомити тернополян з учасницями конкурсу.

«Професія мене сама обрала»

21-річна Аріана Павленко раніше мріяла стати актрисою, а тепер захоплюється езотерикою та хотіла б допомагати людям ставати самими собою.

— Я навчаюсь у Львівському торговельно-економічному університеті на факультеті «Фінанси, кредит та страхування», — розповідає дівчина. — Професія швидше сама мене обрала, ніж я її.

У дитинстві Аріана мріяла стати актрисою. Тепер красуня захоплюється фотографією, поезією та езотерикою.

— Дозвілля я проводжу по-різному, — продовжує конкурсантка. — Все залежить від настрою та кількості вільного часу.

Догляду за своєю зовнішністю,

особливо за волоссям, Аріана Павленко приділяє багато часу. Гарне волосся — фетиш дівчини.

— Цінну в людях оригінальність, не люблю нудні копії, — каже дівчина. — Всі люди — різні, і це найцікавіше. Найбільше мене відштовхує дволікість. А щодо «Mic Всесвіт», то не обов'язково мати цей титул, щоб змінити щось у світі. Достатньо звернути на себе увагу, а далі — донести свою думку до мас.

Аріана каже, що допомогла б людям відкритись, стати тими, ким вони є насправді. Адже немає нічого кращого, аніж жити у гармонії з собою та світом.

Не боїться пробувати нове

20-річна Аліна Надич обожнює готовувати, мріє про власний салон краси та любить читати детективи.

— Я — кухар. Обрала таку професію, бо дуже люблю готувати, — розповідає дівчина. — І маю в цьому неабиякий досвід, а підтверджує ці кулінарні вміння та навички мій диплом.

Також дівчина захоплюється візажем і мріє відкрити власний салон. У дитинстві мріяла стати

дизайнером, бо дуже любила шити одяг для ляльок. Аліна не боїться пробувати щось нове. Навпаки, як каже дівчина, це робить її життя цікавішим.

— Саме тому беру участь у цьому конкурсі, — продовжує красуня. — Свій вільний час проводжу з друзями та близькими, гуляю, переглядаю фільми. Найбільше мені подобаються детективи.

— Раніше я не брала участі у подібних конкурсах, — розповідає Анна Поліщук. — Це вперше. Сподіваюся стати більше впевненою у собі, знайти нових знайомих, здобути досвід...

Щоб гарно виглядати, дівчина веде здоровий спосіб життя. Вона вважає, що головне для краси — правильно харчуватись. Також щоранку Аліна робить зарядку.

— В людях цінну відвертість та

ширість, мене відштовхують заздрісність, корисливість, — додає учасниця конкурсу. — Мое кредо: «Мети досягає той, хто її прає».

На конкурсі краси вперше

20-річна Анна Поліщук мріє про власне авто і хоче побувати у найекзотичніших країнах світу.

— Я молодший спеціаліст, спе-

чинок, весело проводити час із друзями, переглядати цікаві фільми.

— Мені подобається керувати авто, нещодавно отримала права і мрію про власний транспорт, — каже конкурсантка. — Мрію побувати у найекзотичніших країнах світу. Раніше я не брала участі у подібних конкурсах. Це для мене вперше, тому сподіваюся стати більш впевненою у собі, знайти нових знайомих, здобути досвід.

У людях дівчина цінить чесність і наполегливість, не любить байдужості і лицемірства.

— Коли мала більше часу, то ходила у спортзал для підтримання фізичної форми, — каже дівчина. — Тепер хочу займатись танцями. Я стараюсь мати природний і здоровий вигляд, тому особливо макіяжем не захоплююсь.

Якби дівчина стала «Mic Всесвіт», то хотіла б зробити світ добришим, щоб не було воєн.

За путівку до Венеції позмагаються 12 чарівних тернополянок

Конкурс краси «Mic RIA» відбувається уже сьомий рік поспіль. Цього року участь у конкурсі взяли 118 дівчат. У фіналі конкурсу змагатимуться 12 тернополянок. Активна підготовка та репетиції уже розпочалися.

— Участь у конкурсі «Mic

RIA» — це чудова можливість продемонструвати свою красу, вміння і таланти, — розповідає керівник відділу промо Медія Корпорації RIA Олена Ковалська. — Подолати власні страхи перед публікою, стати більш впевненою у своїх силах. Усі

конкурсантки — різні. Параметри та досвід зовсім не грають ролі. Головне — бути впевненою та амбіційною.

Переможниця конкурсу отримає путівку на двох у тур «Ура Венеція» від туристичного оператора «Адріатік Тревел».

МІСЬКА РАДА «ВДАРИЛА» ПО ДІТЯХ

Гроші ■ Батьки, чиї діти не прописані в Тернополі, відтепер змушені платити повну вартість за харчування у садках. Це питання зачепило навіть пільговиків. Люди обурені, адже вони працюють тут і щомісяця сплачують податки. Частина йде саме в бюджет міста

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

Зміни в оплаті за харчування дітей у садках та навчально-виховних комплексах викликали шквал негативних відгуків серед жителів Тернополя, які не мають місцевої прописки. Людей цікавить: чому вони, наповнюючи бюджет Тернополя, не можуть скористатися пільгами, передбаченими для тернополян? А також — як вплинути на вже прийняті рішення виконкому і повернути свої пільги.

— Це просто абсурд! Такий цирк може бути лише в Тернополі! — обурюється мама двох дітей Ірина Врублевська. — У нашій країні не є обов'язковим проживання за місцем реєстрації. Кожна людина сплачує податок у бюджет того міста, де живе і працює. Який з'язок наша мерія знайшла між реєстрацією людей та виділенням коштів на харчування? Незрозуміло!

Нагадаємо, що рішенням виконкому від 22 лютого цього року прийняли нові тарифи на харчування у садках. Відповідно, з 1 березня за харчування дітей у I молодших групах з перебуванням 10 год. 30 хв., 12 год. батьки платитимуть 18 грн 50 коп.; у I молодших групах з цілодобовим перебуванням дітей — 19 грн 50 коп. У дошкільних групах з перебуванням дітей 10 год. 30 хв., 12 годин — 22 грн 00 коп.; у дошкільних групах з цілодобовим перебуванням дітей — 23 грн 00 коп. Ці зміни стосуються лише тих дітей, які не зареєстровані в Тернополі. Для місцевих жителів тарифи залишаються незмінними — 11,50 грн, 12,10 грн, 14,00 грн та 14,60 грн — відповідно.

Тернопіль не може годувати громади

Що саме спонукало чиновників прийняти таке рішення? Звісно, гроші. Усі підводні камені ведуть до реформи, пов'язаної із десентом ралізацією влади — передача бюджету та повноважень у руки органів місцевого самоврядування, територіальних громад. На сесії міськради 24 лютого цього року депутати прийняли рішення, яким чітко визначили, що Тернопіль не буде своїм коштом вчити та лікувати жителів навколоїшніх сіл. Фінансове управління розробило

ФОТО НАТАЛІЇ БУРЛАКУ

Батьки дітей, які офіційно не зареєстровані у Тернополі, тепер повинні платити 100% вартості харчування у дитячих садках. Пакет документів необхідно подати до 10 березня

нормативи витрат на отримання послуг у бюджетних закладах Тернополя. Мова йде про дитсадки, позашкільні навчальні заклади, ПТУ, ДЮСШ, які утримують за кошти міського бюджету.

— Значна кількість людей відвідує дошкільні та позашкільні навчальні заклади, які утримують виключно за рахунок коштів платників податків Тернополя, — каже міський голова Сергій Надал. — Тому ми розрахували вартість таких послуг за місяць. І депутати прийняли рішення направити відповідні звернення до сільрад та об'єднань громад навколо Тернополя, аби проінформувати їх про вартість цих послуг, щоб вони уклали угоду про міжбюджетні трансферти. Ми не можемо за кошти міста утримувати соціальні видатки людей, які проживають в інших населених пунктах

Потрібна довідка з жеку

Аргументованім називає таке рішення виконкому і начальник міського управління освіти та науки Ольга Похиляк.

— Для тернополян тарифи на харчування дітей у садку залишаються незмінними — 60% вартості сплачують батьки, 40% — міськрада, — пояснює вона. — Органи місцевого самоврядування мають право встановити і 100% вартість. Але ми цього не робимо. Ми визначили перелік пільгових категорій учнів, яких звільняють або частково звільняють від оплати за харчування у 2017 році (див. табл. на с. 7 — прим. авт.).

Отож до 10 березня батькам дошкільнят потрібно подати ряд документів. Це заява одного з батьків, копія свідоцтва про народ-

ження та документ, що посвідчує проживання (реєстрацію) (довідка про реєстрацію (перебування) або довідка про склад сім'ї, видана житлово-комунальними організаціями (територіальною громадою).

За словами Ольги Похиляк, для підтвердження місця реєстрації достатньо навіть принести копію з будинкової книги чи паспорта одного з батьків. Хоча рішенням такого і не передбачено.

Батьки, діти яких не зареєстровані, але фактично проживають у помешканні, також мають надати довідку з жеку. Для цього їм потрібно звернутись у підприємство із заявою, розповідає директор ПП «Східний масив» Михайло Дереворіз. У ній мешканець має

статися пільгами, передбаченими для тернополян? І чи можна це рішення виконкому змінити.

За інформацією прес-служби Тернопільської ОДПІ, протягом 2016 року в бюджет міста Тернополя від платників податків на доходи фізичних осіб надійшло 423 млн. 427,4 тис. грн.

— Податкова ставка на доходи фізосіб складає 18%, — пояснює керівник прес-служби Василь Карпа. — 60% із цієї суми йде у бюджет Тернополя. Ще 25% — у державний бюджет і 15% — в обласний.

Даних щодо незареєстрованих у Тернополі осіб, які регулярно платили податки та наповнювали міський бюджет, на жаль, немає. Такої вибірки ніхто не проводить. Так само, як і управління освіти наразі точно не знає, скільки вихованців дошкільних закладів та навчально-виховних комплексів офіційно не зареєстровані в Тернополі. Ольга Похиляк розповіла, що таких близько тисячі. Проте ця цифра не остаточна, бо раніше батьки не приносили в садки довідки про місце реєстрації (проживання) дитини. Тож потерпілі від рішення чиновників може бути набагато більше.

«RIA плюс» підготувала інформацію запит у Міністерство освіти та Адміністрацію Президента з проханням обґрунтів законність прийнятих рішень міської ради.

ЦИФРА

Від 18,50 до 23 грн з березня мають платити батьки за харчування дітей у садках. Сума залежить від того, скільки годин дитина перебуває у закладі. Ці зміни стосуються лише тих дітей, які не зареєстровані у Тернополі. Для місцевих жителів тарифи залишаються незмінними — від 11,50 грн до 14,60 грн.

РІШЕННЯ ПОТРІБНО ПЕРЕГЛЯНУТИ!

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

Жителі сіл наповнюють бюджет міста, а отже, рішення виконкому про оплату харчування дітей у садках має дискримінаційний характер. На цьому наголошує приватний підприємець, координатор громадського проекту «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах (TAPAS)» Катерина Кондратюк.

Крім податків на доходи фізіосіб, є інші джерела наповнення місцевого бюджету за рахунок жителів сіл, наприклад, адміністратор за закордонні паспорти. 70% з нього потрапляє саме у бюджет Тернополя, зауважує вона.

— Другий бік питання — це спосіб, у який вирішили реалізувати це рішення, а саме зібрати в короткі терміни довідки з жеків про місце проживання кожної дитини, — продовжує співрозмовниця. — Від цього рішення постраждали тернополяни. Діти в такий спосіб абсолютно незаконно. Адже минув майже рік, як діє норма закону про те, що жеки і ОСББ повинні були здати свої картотеки. Відповідно, жодних довідок вони видавати не можуть. Закон чітко вимагає від міст створити Реєстр територіальної громади, а отже, припинити незаконну передачу персональних даних жекам. Такий реєстр у Тернополі досі не створений.

На переконання пані Кондратюк, люди можуть колективно звертатися до депутатів чи писати петиції щодо зміни прийнятих рішень.

На 100% звільнені від плати за харчування:

- діти-сироти;
- діти, позбавлені батьківського піклування, які перебувають під опікою і яких виховують у сім'ях;
- діти-інваліди;
- діти із малозабезпечених родин;
- діти працівників органів внутрішніх справ, які загинули під час виконання службових обов'язків.

Звільнені від плати за харчування діти із сім'ї, які проживають у Тернополі:

- батьки яких загинули під час участі в АТО;
- батьки яких отримали інвалідність під час участі в АТО;
- батьки яких є учасниками бойових дій на території проведення АТО відповідно до висновків соціальних служб.

За інформацією міського управління освіти

Жителі села не розуміють, чим так завинили перед тернополянами, що тепер вимушенні на вимогу керівників медичних та освітніх закладів приносити довідки про реєстрацію та платити додаткові кошти

Згідно із Законом «Про органи місцевого самоврядування», рішення виконавчого комітету з питань, зарахованих до власної компетенції виконавчих органів ради, можуть бути скасовані міською радою. А також рішення виконкому через їх невідповідність чинному законодавству можуть бути визнані незаконними у судовому порядку.

До шквалу негативних відгуків

батьків приєднуються й місцеві депутати. Так, член об'єднання «Самопоміч» Назар Зелінка

у Тернополі та регулярно платять податки в бюджет міста.

Крім того в частині депутатів та громадян є побоювання, що садочки можуть стати лише першим кроком. Бо ж, варто розуміти, що іногородні ходять в міські поліклініки та лікуються в міських лікарнях...

Реакція влади із навколишніх сіл також негативна. Сільський голова Гай Шевченківських Богдан Брич готовий судитися з міською радою.

— Жителі села не розуміють, чим так завинили перед тернополянами, що тепер вимушенні на вимогу керівників медичних та освітніх закладів приносити додаткові довідки про реєстрацію та сплачувати кошти зі свого сімейного бюджету. Адже бюджети органів самоврядування вже затверджені, — наголошує він. — 93% громадян нашого села працюють або ведуть підприємниць-

ку діяльність саме у Тернополі. Отже, і податки сплачують у бюджет міста. Тому вважаю таке рішення вкрай необдуманим і таким, що суперечить законодавству та обмежує конституційні

права громадян. Якщо ситуація не зміниться, адміністрація сільської ради готовим судовий позов та захищатиме конституційні права населення у судових інстанціях.

— Коментар Батьки можуть звертатися до депутатів

■ Андрій КУКУРУДЗА (43 р.), адвокат:

— У цій ситуації потерпілою стороною є батьки та діти. Тому вони мають конституційне право боротися за свої права. Батьки можуть звертатися до депутатів із проханням внести питання про скасування рішення виконавчого комітету на розгляд чергової сесії міської ради. У свою чергу, депутати, виконавши увесь регламент, готують проект рішення.

Інший варіант визнати прийняте рішення незаконним чи зобов'язати міську раду внести зміни у нього — звернутися до суду. Батьки-платники податків, які наповнюють бюджет міста, мають право вимагати, аби рішення переглянули та доповнили відповідними змінами з урахуванням їхніх інтересів.

Під «обстріл» чиновників потрапили і діти учасників АТО

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,
NATALIYA.BURLAKU@GMAIL.COM

Зміни в оплаті за харчування вихованців тернопільських дошкільних навчальних закладів (далі ДНЗ — прим. ред.) та навчально-виховних комплексів торкнулися також і дітей учасників АТО.

Їхні родини отримають пільги на безоплатне харчування вихованців ДНЗ та дітей-школьників, якщо нададуть висновок

із Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, що потребують цих пільг.

Служба розташована в будинку на вулиці Медовій, 3. Однак соціальні працівники сразу уточнюють, що довідку дадуть лише в тому випадку, якщо є підтвердження, що дитина зареєстрована чи проживає у Тернополі.

Пільги з харчування для дітей учасників АТО — ініціатива тернопільської міської

ради, — каже заступник міського голови Леонід Бицюра. — Враховуючи те, що в нашому місті є велика кількість дітей учасників АТО, ми вирішили надавати пільгу таким родинам, які не мають достатніх доходів. Саме тому соціальні працівники заповнюють відповідні анкети про дохід сім'ї.

Станом на 1 лютого Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді видав 497 висновків батькам, які беруть участь

в АТО, є учасниками бойових дій на території проведення АТО і ще 26 висновків для внутрішньопереміщених осіб.

— У садочках Тернополя є 314 дітей учасників АТО. Це не так вже й багато, — наголошила начальник тернопільського міського управління освіти Ольга Похильяк. — Ми зробимо все, аби жодній такій дитині не було відмовлено в отриманні пільги на безоплатне харчування.

Пані Похильяк пообіцяла журналістам, що всі діти, батьки яких брали чи беруть участь у бойових діях на Сході України, і надалі харчуватимуться безкоштовно.

ДОВІДКА

Телефони управління освіти і науки міської ради:
52-56-94, 25-34-36, 52-88-56.

ПІВРОКУ БОРОТЬБИ ЗА СУБСИДІЮ: РЕЗУЛЬТАТУ – НУЛЬ, БОРГ – 12 ТИСЯЧ

Субсидія ■ Власник незданого в експлуатацію будинку теж може отримати субсидію. Чи давати – вирішує комісія. Своє рішення вона приймає на основі акта обстеження. У разі відмови треба звертатись до суду

СВІТЛНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Півроку боротьби за субсидію не дали жодного результату тернополянину Василеві Заблоцькому. Нарешті чоловік проживає у незданому в експлуатацію будинку. Разом із дружиною на двох отримують щомісяця менше тисячі. А борг за газ сьогодні – 12 тисяч гривень.

У департаменті соціального захисту обладміністрації порадили звернутись до суду. Мовляв, правда за чоловіком. У той же час додають, що комісія, яка розглядала звернення тернополянина, не порушила законодавства.

— Я вже нормальню сплати не можу. Де я маю взяти такі гроші? — каже пан Заблоцький. — Я чув по телевізору і читав, що такі, як я, мають право на субсидію. Звісно, що мені образливо. Он люди у великих хатах живуть та дорогі машини мають — і субсидію отримують. Чому ж тоді мені відмовляють?

За словами чоловіка, він із дружиною десять років тому почали будувати двоповерховий будинок у Сміківцях. Оскільки все робили своїми силами, робота просувалась повільно. Коли ж нагрянула криза, взагалі стало суттєво.

— Ми зробили тільки перший поверх. Тут і живемо. Прописа-

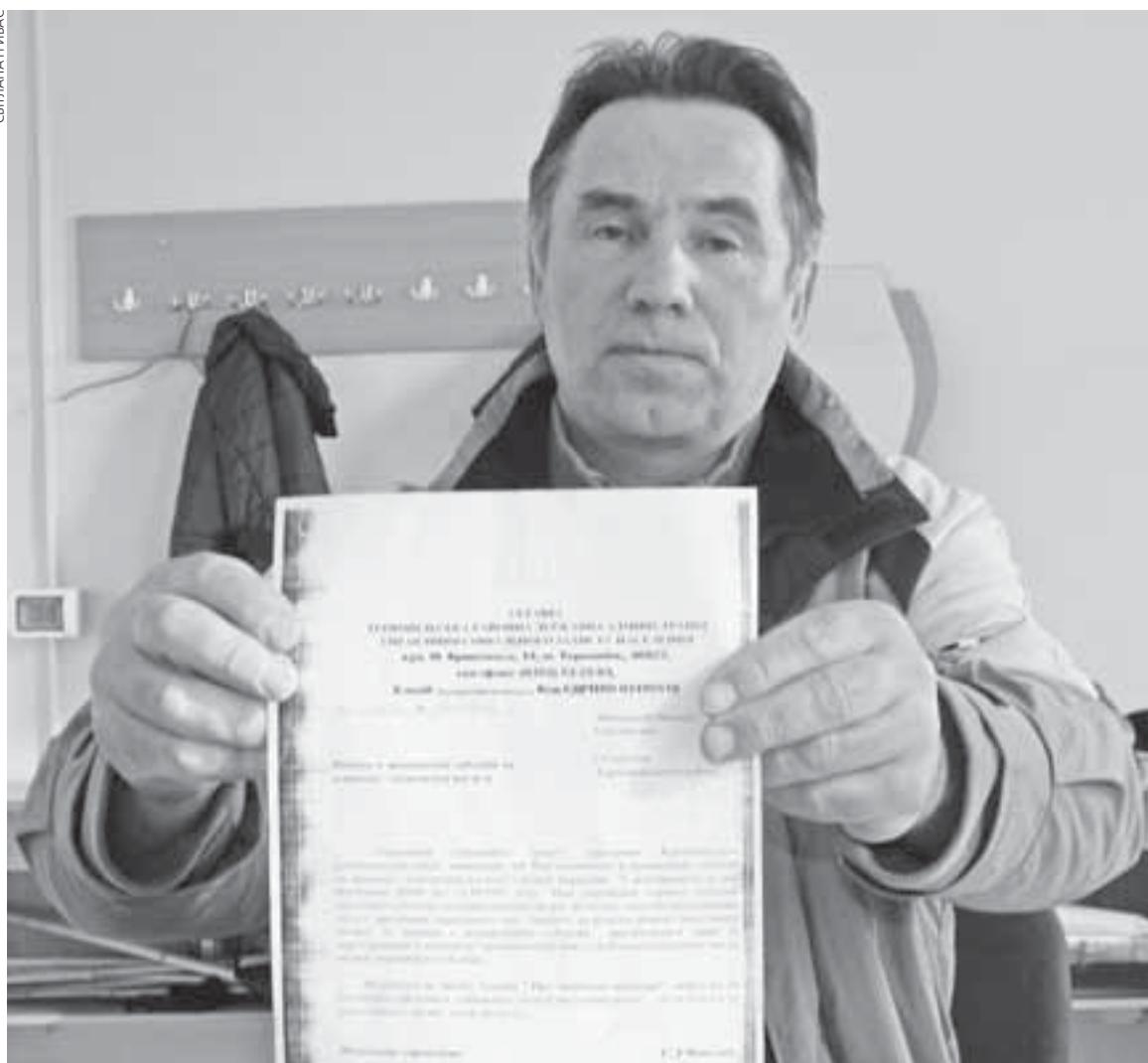
на житло, якщо там не прописаний, то тепер дозволили! Я вже не працюю, оформленій з весняною опікуном мами, отримую 25 гривень на місяць. Дружина має пенсію 949 грн. Влітку викрутуються завдяки городині. Ось такі у нас доходи. На субсидію я подавше у серпні. Вони чотири місяці розглядали документи, запевняли, що буде мені субсидія. Прийшов у жовтні — ще нема, прийшов у листопаді — знов нема. А потім мені відмовили.

Відмову пояснили тим, що у сільраді видали не таку довідку. А у сільраді пояснили: яку в районі просили, таку і надали. Тож порадили чоловіку знову подавати заяву. Він це зробив у грудні.

— Я з ними поспоречався. За чотири місяці можна було сказати, яку довідку треба. Я довіз би, — обурюється він. — Вони мені за другим разом знову відмовили. Мабуть, відімстили. Адже на комісії навіть акта обстеження не взяли до уваги. А розкоші у мене нема — меблі 10-річної давнини, на підлозі — лінолеум. Вони ж при відмові керуються старою постановою Кабміну, коли субсидію на житлово-комунальні послуги призначають одному із зареєстрованих мешканців.

Чоловік звертався і до заступника голови райадміністрації, і до

СВІТЛНА ГРИВАС

— Всі мене кудись відсилають. Ну добре, подам я в суд. А скільки ще в суді будуть розглядати? — запитує тернополянин Василь Заблоцький. Він уже півроку безрезультатно добивається субсидії

— Перший відповів, що не може допомогти. А він головний у тій комісії, яка вирішує, чи призначати субсидію. На питання, чим я маю платити, відповів, що не знає, — розповідає пан Василь. — Заступник начальника управління соцзахисту, глянувши у документи, сказав, що мені треба звертатись до суду, бо моя справа виграшна. Хотів ще піти на прийом до голови райадміністрації, записався. У лютому в прийомний день його не було, бо поїхав до Києва. А я що маю робити?

Про те, що пан Василь має право на субсидію, каже і начальник департаменту соцзахисту ОДА Вадим Боярський. Але зауважує, що комісія, відмовивши, не поруши-

ла законодавства.

— Коли є незавершене будівництво, субсидію призначають тільки за рішенням комісії при органі виконавчої влади або виконкому міста обласного значення, — каже він. — У цьому випадку у Тернопільському районі при адміністрації є комісія з розгляду таких звернень громадян. Зокрема про призначення субсидії у незавершенному будівництві. Розглянувши заяву громадянина, вивчивши обставини справи і пояснення заявитика, комісія прийняла рішення відмовити у призначенні. Комісія має право надавати дозвіл на надання субсидії або не надавати. Розповідає, що вплинуло на це рішення, не можу.

За словами пана Боярського, комісію очолює заступник голови райадміністрації. Власне, до нього чоловік і звертався. Оскаржити відмову можна або через голову райадміністрації, або через суд. Врешті Василь Заблоцький звернувся до фахівців із Центру надання безкоштовної правової допомоги.

— Всі мене кудись відсилають. Ну добре, подам я до суду, — каже він. — А скільки ще в суді будуть розглядати? Кажуть мені, що у мене хата є в Тернополі, мовляв, їдьте туди і живіть. Але ми тому і переїхали, що у дружини — проблеми зі здоров'ям. Тут їй краще. У Тернополі живуть наші родичі, оплачують комуналку.

Вони чотири місяці розглядали документи. Запевняли, що буде субсидія. Прийшов у жовтні — ще нема, прийшов у листопаді — нема. А потім мені відмовили.

За чотири місяці можна сказати, яку довідку треба

ти не можемо, бо будинок не зданий в експлуатацію, — каже пан Василь. — Якщо раніше не можна було оформити субсидію

заступника начальника департаменту соцзахисту ОДА. Всюди відповіли, що допомогти нічим не можуть.

— Шахрайки приходять у магазин, обирають якийсь недорогий товар, — каже вона. — Коли біля каси збирається найбільше людей і касир треба усіх швидко обслугити, підходить розплачуватись. Витягають купюру номіналом 200 чи 500 гривень, показують її продавцеві чи касиру, нібито розплачуються. Касир витягає решту або ж купюру такого ж номіналу, а вони свої гроши кладуть назад у гаманець. Причому забирають і свої гроши, і гроши магазину, і товар. Як вони це роблять, не знаю. Можливо, за допомогою

навіювання, гіпнозу. Продавець не може зрозуміти, як усе відбувається, нічого не пам'ятає.

Такий випадок у магазині, яким керує пані Наталія, трапився 26 лютого. Спершу, коли у касі забракло грошей, подумали, що продавець віддав комусь більшу решту. Утім, зрозуміли, що аж настільки дати більше не могли.

— У нашому магазині ці жінки так купували колготи за 500 грн, вартість яких близько 40-ка, — додає вона. — Згодом виявили, що у касі забракло 500 гривень.

Ми потім переглядали записи із камер відеоспостереження. Там видно, як одна із жінок показує купюру, а потім ховає у гаманець. Вони можуть запропонувати і дрібні купюри, якщо їх бракує. Але у результаті магазин залишається без грошей.

Схожі випадки трапилися і у двох магазинах однієї із популярних торгових мереж. В одному з них панянки купували магнітик вартістю 11 гривень. Розплачувались двохсотгривневою купюрою.

— Я хотіла попередити зна-

йому з продуктового магазину, мовляв, дивись, шахрайки ходять Тернополем, — каже співрозмовниця. — А вона каже, що вже пізно. Мовляв, у неї вже так «купували» батончик вартістю 10 гривень. Як і ми, представники торгової мережі звернулись у поліцію. Тут з'ясували, яким автомобілем пересуваються жінки. Вони з Чернівців, але поки що знайти їх не можуть.

Як повідомили у прес-службі обласної поліції, правоохранці відкрили кримінальне провадження за ст. 190, ч. 1.

У Тернополі шахрайки дурят касирів та продавців

СВІТЛНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Дві шахрайки у Тернополі дурят продавців і касирів. Жінки, нібито оплачуємою великою купюрою якийсь дрібний товар, забирають і свою купюру, і решту, і власне товар.

Про це розповіла тернополянка Наталія Тиха (прізвище змінене — прим. ред.). Жінка є директором одного з магазинів, де побували спритні жіночки. Вона хоче застерегти інших тернопільських підприємців.

ПЕРЕВІРЕНІ КВАРТИРИ

Інспектор RIA особисто фотографує кожну кімнату і види з вікон. Робить панорамні фото 360, перевіряє метраж, ціну, адресу, поверх та стан ремонту.

Викликайте Інспектора RIA (067) 431 54 92

dom

RIA
.com

1-кімнатна, Дружба

522 000 грн

площа: 43.5/-/11 м²
поверх: 2/10, цегла
Новобудова. МПВ,
санвузол роздільний.

Андрій
(067) 288-36-68

2-кімнатна, Аляска

591 600 грн

площа: 58/-/11 м²
поверх: 8/10, цегла
Новобудова. МПВ,
санвузол роздільний.

Андрій
(067) 288-36-68

3-кімнатна, Оболоня

1 868 132 грн

площа: 110/59/19 м²
поверх: 10/11, цегла
МПВ, 2 санвузли, лічильники.
Відмінний стан.

Світлана
(050) 672-26-38

1-кімнатна, Новий світ

332 418 грн

площа: 35/15.8/9 м²
поверх: 2/5, цегла
Інд. опалення, зовнішні стіни
утеплені, подвір'я закритого типу,
стоянка, дит. майданчик.

Юрій
(067) 351-69-50

3-кімнатна, Аляска

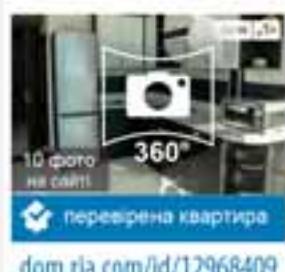

818 681 грн

площа: 64/-/9 м²
поверх: 3/9, цегла
Вся інформація по
номеру телефона.

Мар'яна
(067) 936-80-77

3-кімнатна, Бам

1 510 989 грн

площа: 74 м²/-/поверх:
10/11, цегла
Гарна затишна квартира.

Анатолій
(098) 177-41-15

2-кімнатна, Дружба

879 121 грн

площа: 52 м²/-/поверх:
4/9, цегла
І/о, ремонт. Можливий обмін на
буд. в межах міста в гарному стані.

Наталя
(067) 424-26-05

1-кімнатна, Центр

961 539 грн

площа: 45/20/9.5 м²
поверх: 9/10, цегла
Сучасний ремонт.

Світлана
(050) 672-26-39

2-кімнатна, Сонячний

975 275 грн

площа: 56/24/12 м²
поверх: 4/10, цегла
Власник: Новобудова.

Перепис безкоштовно.
Гарне місце.
Віталій
(099) 712-85-48

2-кімнатна, Новий світ

548 901 грн

площа: 51.6/23/9 м²
поверх: 4/5, цегла
Інд. опалення, зовнішні стіни
утеплені, подвір'я закритого типу,
стоянка, дит. майданчик.

Юрій
(067) 351-69-50

3-кімнатна, Новий світ

1 373 627 грн

площа: 84/48.2/11.6 м²
поверх: 1/5, цегла
З/р, авт. опалення, МПВ,
2 балкони. Некутова квартира.
Близько магазин, зупинка.

Орест
(097) 110-99-19

3-кімнатна, Сонячний

1 369 863 грн

площа: 56/24/12 м²
поверх: 6/8, цегла
Елітка новобудова, під охороною,
е/р, авт. опалення, поджій,
підгрів підлоги, меблі.

Олег
(098) 757-67-91

1-кімнатна, Сонячний

1 126 374 грн

площа: 57.4 м²/-/поверх:
11/11, цегла
Залишаються меблі і техніка.
Чудова панорама щовечора на
захід. Затишна (освічена).

Іван
(097) 758-26-57

58

перевірених
квартир Тернополя
на DOM.RIA.com

В оголошеннях з позначкою 360° є унікальна можливість дивитись квартири з панорамними фото 360.

Агентства нерухомості Тернополя,
в яких є перевірені квартири
на DOM.RIA:

«Альянс», «BICOH»,
«Фіеста»

У ТЕРНОПОЛІ є ШКОЛА З ВЛАСНОЮ АКАДЕМІЄЮ ПРАВА І КРИЇВКОЮ

ШКОЛИ ■ «RIA плюс» продовжує цикл публікацій про тернопільські школи. Ми розкажемо, чим вони живуть і чим пишуються

ЛЕСЯ ЗАМОРСЬКА, 0-97-504-25-48,
LESYA.ZAMORSKA@GMAIL.COM

Тернопільський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-III ступенів — правовий ліцей №2» розташований на вул. Новий Світ, 11 навпроти церкви Василія Великого. Тут навчаються учні 5-11 класів. Початкова школа діє у приміщенні колишнього дитсадка.

«Академія права» і криївка

Біля входу всіх зустрічають два кам'яні леви. У фойє по обидва боки гардероб. Домашню атмосферу створюють тюлі й гардини на вікнах, вазони та зоокуточок.

На першому поверсі діє навчально-практична лабораторія «Академія права», де повністю відтворена атмосфера зали суду. У кабінеті є символи державності та правова атрибутика. На стіні — портрет автора першої конституції України Пилипа Орлика. Тут проводять уроки правознавства і судові засідання для учнів перших-одинадцятих класів.

— Аналогів нашій «Академії права» нема в жодній школі України, — каже директор закладу Інна Іванюк. — Суть новації у тому, що учні, окрім теоретичних знань, набувають основ їх практичного застосування. Під час проведення судових слухань вони демонструють знання прав та обов'язків учасників судового процесу — судді, прокурора, адвоката, свідків, позивача й відповідача. У формі рольової гри учні судять лінь, байдужість, злонечинність. Самі збирають факти і докази, вчаться правильно вести судові дебати.

Такі судові засідання проводять у школі один-два рази на місяць. На уроки запрошується справжніх суддів, адвокатів, працівників юстиції та правоохранних органів.

Нешодавно у правовому ліцеї відкрили сучасний конференц-зал, який додасть вищуканості та зручності у проведенні заходів найрізноманітнішого рівня та формату — відкритих уроків, прес-конференцій та ділових зустрічей.

Ще одна родзинка — національно-патріотичний музей, який відкрили у лютому 2012 року у підвалному приміщенні школи. Всі експонати розміщені у трьох кімнатах: «Українська вишивка», «Предмети господарського побуту одяг українців початку-середини ХХ ст.», «Криївка». Тут проводять уроки історії, виховні години, диспути та екскурсії.

— Найбільше учнів цікавить

АРХІВ ІРИНИ ГАПОК

У вересні команда КВН «Кадри веселого народу» разом із керівником Наталією Олексіївною Білоус виступили на ХXI Всеукраїнському фестивалі дитячих та юнацьких команд КВН «Жарт-птиця».

Вчитель історії Галина Павлівна Максимишина провела у криївці для учнів 5-А класу нестандартний урок «Сторінками історії УПА»

«Академія права» обладнана, як зала суду із відповідним місцем для «підсудних»

криївка, де представлені предмети побуту українських повстанців, — розповідає заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель-методист з історії Інна Гайдамаха. — Зокрема саморобний стіл із дерев'яних колод, лавки, гігієнічний куточок, бамбетель, скриня, гасові лампи тощо. У криївці стіни оббиті деревиною, також тут є портрети національних героїв, одяг, зброя. Інтерактивні уроки, які тут проводять, сприяють вихованню в дітей почуття поваги, любові та патріотизму до свого

населення, який проводять із 2006 року. На цей масовий захід приїжджають діти з України та зарубіжжя. Вони захищають власні проекти щодо подолання соціального сирітства, корупції, якості ЗНО, реформи в освіті тощо.

— Упродовж трьох днів учні пропонують своє бачення виходу із ситуації, що склалася в Україні, — зазначає директор правового ліцею. — Вони демонструють схеми, теоретичну основу, приклади інших успішних держав.

Інноваційною формою шкіль-

наставництва. Також працює соціологічне агентство і шкільна служба новин (ШСН).

Національно-патріотичному вихованню школярів сприяє щорічна гра «Гарт твого майбутнього», що відбувається на свіжому по-вітру за участь місцевих військовослужбовців. Уже традиційними стали Дні здоров'я, коли всі класи йдуть у Кутківецький ліс.

Також у ліцеї з покоління в покоління підтримується КВН-рух. Команди КВН — постійні учасники, лауреати й переможці всеукраїнських фестивалів КВН «Сміховик», «Первоміх», «Жар-птиця», володарі гран-прі ліги «DNDZ».

Команда ТНВК ШПЛ №2 — фіналісти та призери західної ліги профорієнтаційного чемпіонату учнівської молоді України «ПО-УМУ». Ліцеїсти неодноразово ставали переможцями всеукраїнських та обласних фестивалів дружин юних пожежників та ініціаторами проведення флешмобу на Євромайдані в Києві. Шороку проводять флешмоби в місті під гаслом «Заради гідності й свободи».

Особлива шкільна форма

Минулого року школа №2 відсвяткувала 60-річчя. За цей час звідси вийшли понад 4000 ви-

пускників. З нагоди ювілею світ побачила книга «Заради Гідності й Свободи». 29 травня 2015 року школу реорганізували у правовий ліцей №2.

Наразі тут здобувають освіту 600 дітей. Їх навчають 80 педагогів і два психологи.

Школярі мають два різновиди шкільної форми — костюми темно-синього кольору, прикрашені погонами, аксельбантами та емблемою, а також накидки і магістерські шапочки блакитного кольору.

Правовий ліцей має власний сайт: 2.school-info.te.ua. Свою альма-матер учні люблять за нестандартні методи навчання та цікаві виховні заходи.

Ідею патріотичного виховання і формування правової свідомості учні визнали на всеукраїнському рівні, адже директор ліцею виграла конкурс проектів із правової тематики і її запросили на засідання Ради Європи, що відбулося 16 листопада 2016 року у Страсбурзі (Франція).

— Нашому правовому ліцею — лише рік, тому учні і педагоги чекають усебічної підтримки в розвитку нашого закладу. Адже Україна дуже потребує правосвідомих громадян, — наголошує Інна Іванюк.

народу й держави.

На першому поверсі ліцею розміщена затишна їdalня, на другому — вчительська кімната, класи та актова зала.

Правовий форум

Авторською фішкою ліцею є Всеукраїнський дитячий форум «Формула успіху правової держави очима дітей» з міжнародною участ-

ногого самоврядування став учнівський парламент. Його новий зміст у тому, що діти самостійно обирають міні-органі державної влади у своїй маленькій державі-спільноті «ДВА» — Держава, Воля, Авторитет. У структуру парламенту входять 5 міністерств: освіти, охорони здоров'я і спорту, культури і відпочинку, внутрішніх справ, милосердя та

ВІДКРИТИ БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК ЗА КОРДОНОМ ТЕПЕР БУДЕ ЛЕГШЕ

Банки ■ Розмістити на закордонних рахунках валюту тепер можна без індивідуального дозволу НБУ. Нацбанк спростив умови таких фінансових операцій для фізичних осіб. Нові, спрощені зміни також торкнулися коштів, які призначенні для інвестицій за межі нашої держави

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

— Я понад 16 років офіційно пропрацювала в італійському місті Неаполь, — розповідає тернополянка Марія Патряк. — Після того, як досягла пенсійного віку, мала б отримувати їхню пенсію в розмірі 300 євро. За італійськими мірками це мізер, оскільки середня пенсія тамтешніх пенсіонерів — близько 1000 євро.

Національний банк України спростив умови фінансових операцій для фізичних осіб щодо розміщення коштів на закордонних рахунках та здійснення інвестицій за межі України. Про це йдеться у постанові НБУ №15 від 28 лютого, яка набирає чинності з 22 березня 2017 року. Нові зміни відчують насамперед українці, які навчаються чи працюють за межами нашої країни. Оскільки йдеться про кошти, отримані виключно за межами нашої держави.

ви як заробітна плата, стипендія, пенсія, аліменти, дивіденди тощо.

Не може отримати пенсії

Основна умова отримання італійської пенсії для мігранта — сплата не менше ніж п'яти років необхідних внесків до італійського пенсійного фонду. Пані Марія каже, що усі внески сплачували справно. Проте коли вона за станом здоров'я змушені була повернутися в Тернопіль, то з'ясувала, що без індивідуального дозволу НБУ не може відкрити рахунок в Італії, аби отримувати тамтешню пенсію в Україні.

Як каже п. Патряк, вона не могла займатися усіма бюрократичними процедурами, аби отримати необхідні дозволи від НБУ. Та фахівці стверджують, що після набрання чинності зазначеної постанови НБУ пані Марія після 22 березня 2017 р. зможе відкрити рахунок в іноземному

банку.

Легалізували діючий механізм

— Національний банк України спростив умови фінансових операцій для фізичних осіб щодо розміщення коштів на закордонних рахунках та здійснення інвестицій за межі України, — коментує банківський фахівець Любов Прийдун. — Йдеться про кошти, які були отримані за межами України. Логічно припустити, що переважна більшість людей, які отримують такі доходи, перевірюють не в Україні.

Банківський фахівець каже, що українці, які є за межами держави, всупереч забороні НБУ без проблем відкривали рахунки за кордоном. Та вже будучи в Україні, без індивідуальної ліцензії НБУ вони не могли скористатися цими рахунками.

— Постанова НБУ №15 від 28 лютого не звільняє фізосіб від зобов'язання декларувати доходи та сплачувати податки в Україні, — наголошує пані Прийдун.

Банківський фахівець вважає, що такий крок НБУ, без сумніву, є позитивним, проте не стратегічно важливим, оскільки не відбудеться суттєва лібералізація валютних операцій. Якби Національний банк дозволив відкривати такі рахунки ФОПам або ж зняв обмеження на обов'язковий обмін виручки в іноземній валюті для експортерів, продовжує фахівець, то це дійсно були б рішучі кроки щодо пом'якшення валютного контролю.

НБУ спростив закордонні операції українців

НБУ переглянув підходи до ліцензування операцій фізичних осіб із розміщення коштів на рахунках та здійснення інвестицій за кордоном і водночас зберіг вимоги, необхідні для недопущення відтоку капіталу з України

Фізичні особи зможуть без індивідуальних ліцензій НБУ:

Розміщувати на закордонних рахунках валюту з джерел покладення за межами України, зокрема:

- заробітна плата
- пенсія
- дивіденди
- спадщина

Здійснювати інвестиції за кордоном за рахунок коштів, що знаходяться за межами України, зокрема:

- з рахунків за кордоном
- реїнвестиції
- торгівлі фінансовими інструментами на іноземних биржах

Фізичні особи повинні будуть мати індивідуальні ліцензії НБУ лише для переказу коштів з України з метою інвестування коштів або розміщення їх на рахунках за кордоном — для запобігання непродуктивному відтоку капіталу з країни

Подальша лібералізація цих операцій буде здійснюватися відповідно до Концепції нового валютного регулювання та на підставі нового закону «Про валюту» — єдиного рамкового закону про валютне регулювання, який наразі розробляється Національним банком спільно з європейськими експертами.

«ПЕРСПЕКТИВИ БІЗНЕСУ ОПТИМИСТИЧНІ, БО УКРАЇНЦІ СПОЖИВАЮТЬ МАЛО М'ЯСА...»

Бізнес-ланч ■ Про життя і справи «RIA плюс» розмовляє з Генеральним директором компанії «Агропродсервіс» Іваном Чайківським.

ДОВІДКА

Іван Чайківський народився 29 травня 1972 року у с. Настасів Тернопільського району у родині хліборобів. Освіта — вища, магістр економіки. Закінчив Тернопільський національний економічний університет. Понад 25 років займається підприємництвом. У 1999-му заснував перше в Україні приватне аграрне підприємство «Агропродсервіс». Тернополяні визнали «Тернопільський м'ясокомбінат» найкращим у номінації «Виробник продовольчих товарів» у конкурсі «Народний бренд-2016».

ЮЛІЯ НІКІТИНА, 0-98-872-87-81, JVOLNICKITINA@GMAIL.COM

— Коли відкрили фірму?

— Тернопільський м'ясокомбінат є одним з відділень компанії «Агропродсервіс». Оновлений м'ясокомбінат ми відкрили торік. Але офіційним відкриттям це не назавав би. Ми технології ще тестують нове обладнання, розробляють рецептуру нової продукції, в окремих цехах завершують пуско-налагоджувальні роботи. Наразі ми працюємо у тестовому режимі, але уже нещодавно провели першу екскурсію для школярів.

— Які особливості това-

рів, котрі пропонуєте?

— Кожен вид ковбаси, напівфабрикатів, свіжого м'яса чи консервів виготовлений зі свинини, яловичини чи курятини власного виробництва. Ми працюємо за принципом «з поля — до столу». Самі виготовляємо корми для тварин, вирощуємо свиней, худобу та птицю на своїх фермах і самі ж виробляємо готовий до споживання продукт. Якість ми контролюємо у власній та державній лабораторіях і через нашу торгову мережу, яку активно розвиваємо.

— Хто є вашим клієнтом?

— Це і діти, і дорослі, які споживають українсь-

ке м'ясо і дбають про своє здоров'я. Надіємось, що скоро і європейці зможуть посмакувати нашою продукцією. Над цим зараз активно працюємо.

— Чи важко було знайти кваліфікованих працівників?

— Кваліфікованих працівників шукаємо постійно. Залучаємо спеціалістів з різних куточків не лише України, а й Європи, аби переймати світовий досвід у м'ясопереробній галузі. Пробуємо також працювати з випускниками вишів.

— Які плани команди на наступний рік?

— Упродовж двох наступних років плануємо завершити всі пуско-налагоджувальні роботи і повністю запустити виробничі потужності м'ясокомбінату. А цього року — завершити облаштування цехів з охолодження м'яса. Також наприкінці весни чекаємо на обладнання для налагодження ширшої лінійки сирокопечених ковбас та

розширення виробництва продукції консервного цеху.

— Чому ви рішили займатися цим бізнесом?

— Аграрним бізнесом наша компанія займається більше 17 років. Ми сформували повністю закритий цикл виробництва. Тернопільський м'ясокомбінат став заключною ланкою в цьому процесі. Згадайте, яким був комбінат у радянський час. Це був гігант м'ясопереробної галузі цілого СРСР, який при цьому був бюджетоутворючим для Тернопільської області. Тому я вважаю, що у нас є всі шанси відновити цей легендарний бренд, в якого більш ніж столітня історія.

— Розкажіть про рівень розвитку такого бізнесу в Тернополі і його перспективи.

— М'ясопереробна галузь розвинена недостатньо. Однією з причин є недостатній рівень ін-

вестицій, а також низька купівельна спроможність населення. Тут все має працювати в комплексі. Перспективи розвитку м'ясопереробного бізнесу доволі оптимістичні. Це зумовлено тим, що українці недоспоживають м'ясо порівняно з жителями розвинених країн. Для прикладу, в європейських державах середньостатистичний житель споживає в середньому 90 кг м'яса на рік, а українці майже втричі менше — 30-40 кг. От вам і перспектива — нагодувати земляків.

— Чи підтримує вас сім'я у веденні справи?

— Сім'я не лише підтримує участь у розвитку бізнесу. Сім'я мене надихає робити більше і краще!

— Чи є у вас власна формула успіху?

— Усе дуже просто: «Робіть сьогодні те, чого інші не хочуть робити, а завтра будете жити так, як інші не зможуть жити!».

ДВІ ДІВЧИНКИ І ХЛОПЧИК: ПОТРІЙНЕ ЩАСТЯ З'ЯВИЛОСЬ У РОДИНІ ІВАНИЩУКІВ

Трійня ■ Першим на світ з'явився хлопчик вагою 1 кг 900 г. Другою – дівчинка вагою 1800 г. Третью – ще одна дівчинка вагою 1 610 г

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

Потрійне щастя у родині тернополян Іванищуків – 6 березня у подружжя народилась трійня.

Хлопчик та двоє дівчаток з'явилися на світ у Тернопільському обласному перинатальному центрі «Мати і дитина».

30-річна мама Галина Іванишук поки перебуває у реанімації. Жінка – уродженка с. Мушкатівка, що на Борщівщині, але проживає

родина у Тернополі.

– Через погіршення стану матері ми прийняли рішення провести пологи достроково – на 33-34 тижні вагітності, – розповіла заступник головного лікаря Перинатального центру Валентина Якимчук. – Це перші пологи в матері.

Медики допомагали жінці протягом всієї вагітності, адже досить складно виносити трійню, кажуть у закладі.

Першим на світ з'явився хлоп-

чик вагою 1 кг 900 г. Другою – дівчинка вагою 1800 г. Третью – ще одна дівчинка вагою 1 610 г.

Як нам стало відомо, у родині це дуже довгоочікувані дітки. Коли Галина завагітніла, спочатку дізналась, що у неї буде двійня. Радості не було меж. Тим більше, що у родині вже народжувались двійнятка. Коли була на третьому місяці вагітності, дізналась, що носить під серцем одразу трьох діток. Відчуття щастя, після першочергового легкого шоку, – по-множилось на три.

– Дітки зараз перебувають у відділенні інтенсивної терапії, оскільки є проблеми з диханням, – повідомила завідувач відділення інтенсивної терапії новонароджених Перинатального центру Неля Скубенко. – Але сьогодні, 7 березня, діток вже почали годувати.

До слова, попередня трійня народилася в Тернополі на Миколая. В сім'ї Бучовських із с. Лосья Борщівського району у грудні 2016 року з'явилося одразу троє малюків. Випадок рідкісний, казали медики, бо жінка завагітніла трійнею без репродуктивних технологій. Хлопчик найбільший – два кілограми сімсот грамів, його сестрички – два і два триста. Дітей назвали Матвійком, Павлінкою та Євою.

Трійні народжувалися в Тернополі і в іноземних шлюбах. У червні 2014 року двох дівчаток та хлопчика чоловікові-іноземці пода-рнували 25-річна Марія Ал Зобані з Озерної Зборівського району. Це третя вагітність і треті пологи, адже двоє діток у породіллі вже є, – розповіли у Перинатальному центрі. – Пологи відбувалися шляхом кесарського розтину. Вони були

передчасними, на 34 тижні вагітності, але у випадку з трійнями це нормально. Першими на світ з інтервалом хвилина з'явились дівчатка зростом 45 см і вагою 1900 г та 2000 г. Через 2 хвилини їхній братик – на сантиметр більший і вагою 2500 г.

Редакція газети «RIA плюс» і сайту 20minut.ua щиро вітає батьків та всю родину з народженням трійні! Нехай малечка росте здоровенько і в мирній країні – на радість усім.

ДОВІДКА

Один випадок народження двійні припадає на 80 пологів, трійні – на 800 пологів. Четверо діток одночасно народжується раз на 10 тисяч пологів.

РЕКЛАМА

ТОВ "Добробуд"
вітає всіх жінок з 8 березня!
Зі святом, рідні, кохані, шановані, прекрасні.

Нехай весна живе у Вашому серці.
Щодня, за будь-якої погоди та
при будь-якому настрої.
Щоб тільки добро у житті велосла,
Хай збудеться все, що ще не збулося!

Завжди раді бачити Вас за адресою:
вул. Тролейбусна, 11д; тел: 43-43-45
www.dobrobud.td.com.ua

Зі святом 8 березня! **RIA** **20** **жінки**
дорогі наші жінки!

Бажаємо Вам та Вашим сім'ям доброго здоров'я, щастя, радості, весняного настрою. Хай ніколи не в'янє Ваша чарівність. Хай ведуть Вас по життю ніжність, ласка та любов.

Регіональний видавець медіа-корпорації RIA
Юрій Штопко

Дорогі жінки!

Вітаю Вас з святом 8 березня!
Бажаю гармонії, невичерпної енергії, любові та краси! Нехай у Вашій душі завжди буде весна!

З повагою, директор ТОВ "BBC-БУД"
Максим Мариновський

Вітаємо з 20-ти річчям
Танцювальний клуб "Альянс"!

Колектив "Медіа корпорації "RIA""

Маєш велике бажання попасті в IT?

Фонд RIA дає тобі таку можливість!

Ми оголошуємо конкурс Грантів на навчання IT-спеціальностей у Вінницькій IT-Академії.

Заповни анкету на сайті Фонду - ria.mtu
Деталі: myriafund@gmail.com

Stimex
engineering group
Тов. Стімекс Інженеринг Груп

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:
ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99 stimexeng.com

- профілактика простудних захворювань;
- лікування захворювань легені та верхніх дихальних шляхів, алергічних і шарнірних захворювань;
- одорослення і зміцнення имунної, наревової і ендокринної систем;
- очищенні легень від тютюнових смол, виробничого і побутового пилу;

ЗА КОМП'ЮТЕРОМ ТРЕБА КЛІПАТИ КОЖНИХ П'ЯТЬ СЕКУНД

Важливо Аби очі менше втомлювалися, м'язи очей треба тренувати, як у спортзалі. Таким своєрідним спортзалом є кабінети офтальмолога у поліклініках, стаціонарах чи приватні оптики. А вправи роблять за допомогою окулярних лінз

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLIINYK@GMAIL.COM

Після робочого дня за комп'ютером очі настільки втомлюються, що немає сили не те що кіно ввечері переглянути, а перевірити уроки дитині чи почитати казку на ніч, розповідає тернополянка Ольга. Що допоможе зняти втому і що робити, аби не доводити очі до такого стану, дізнявася «RIA плюс».

— Часто зорова втома з'являється у 35-45 років, — пояснює асистент кафедри офтальмології ТДМУ, кандидат меднаук Катерина Гнатко. — Явища зорової втоми (астенопія) дуже поширені. Люди часто з цим звертаються, бо зорове навантаження зараз характерне для людей різних професій. Виникнення астенопії пов'язане з тим, що втомлюється війковий м'яз. Цей м'яз дає чітке зображення на різних віддалах і можливість сфокусуватися на різновіддалених предметах. З віком відбувається фізіологічне ослаблення цього м'яза, а також зміни у кришталіку. Це не є хворобою, це — фізіологічно. І ми поступово зазнаємо, що чіткість зображення на близькій відстані знижується, ми змушені віддалити предмет, який хочемо розглянути чітко. Це пов'язано з ослабленням м'яза. Таке коригується окулярами. Їх переважно призначають після 40 років.

Та якщо немає виражених явищ зорової втоми, то окуляри можна ще не використовувати. Якщо після 40 років втома нарощає, окуляри беруть тільки для роботи на близькій відстані, зазначає лікар.

Тренажер для очей — лінзи

У дитинстві та юності війковий м'яз можна тренувати. У дорослому віці, вважають фахівці, він уже не тренується. Хоча є спеціальні системи розвитку, на зразок «Життя без окулярів»,

але з медичної точки зору це не доведено, — зазначає Катерина Гнатко.

Зорова втома залежить від віку, загального стану організму, тривалості зорового навантаження. Якщо ці явища спостерігаються в дітей, то це може бути у двох випадках. Перший — це спазм акомодації, коли війковий м'яз скротився і не може нормально розслабитися. Це відбувається під час значного навантаження на очі, коли дитина напружує очі постійно. Тепер це не лише навчання. Діти багато часу проводять за планшетом, телефоном, розглядаючи дрібні рухливі зображення. Це призводить до того, що розслабиться самостійно цей м'яз не може. Впоратися з цим без окуляста неможливо.

Другий випадок — тоді, коли діти справді багато вчаться або багато хворіють. Їхній організм ослаблений — і ослаблюється ако-

Безпечна тривалість навантаження на очі дитини —

45 хвилин, тобто тривалістю, як урок. Це незалежно від того, чи йдеться про читання, чи про комп'ютер

модія. Така слабкість лікується тренувальними вправами, тобто за допомогою зміни розсіювальних лінз.

За допомогою вправ м'яз скорочується і розслаблюється. Тобто мінусова лінза скорочує м'яз, а коли її забрати, м'яз релаксує. Поступово силу лінзи збільшують. Якщо це робити систематично і правильно, то війковий м'яз стає сильнішим, — зазначає Катерина Гнатко.

Вважають, що привести акомодацію у норму можливо. Тільки треба правильно підібрати режим тренувань і відпочинку. Спазм акомодації треба лікувати комплексно, використовуючи фізпроцедури, спеціальні очні краплі, які знімають напруження циліар-

Вправи для очей

Перед тим, як почнати виконувати вправи, слід розслабитися, забути про все навчальні справи і проблеми. Адже очі відпочивають тоді, коли відпочиває вся організм.

1. Сядьте на відстані 30-35 см від скла вікна, на рівні очей прикріпіть круглу кольорову мітку діаметром 3-5 мм. Далеко від лінії погляду, що проходить через цю позначку, намітьте віддалений об'єкт. Дивіться на мітку 1-2 сек (якщо ви в окулярах, то не знімаючи їх), потім на 1-2 сек переведіть погляд на намічений об'єкт. Тепер за чергою переводьте погляд то на мітку, то на об'єкт. Перші два дні тривалість заняття має тривати не більше трьох хвилин, наступні два дні час можна збільшити до п'яти хвилин, ще через два дні — до семи хвилин. Не робіть різких рухів очима.

2. Рухи очей вправо, вліво, вгору, вниз та по діагоналі. Для цього зімкніть повіки очей на 3-5 сек, потім розіплющте очі на такий же час. Швидко поклопайте очима 10-15 сек.

3. Подивіться на протилежну стіну і водіть очима так, ніби пишете очима літери. Не рухайте головою. Чим більше літер «напишете», тим кращий ефект.

* За інформацією офтальмолога Катерини Гнатко

ного м'яза, і тренувальні вправи.

— Якщо дитина потренувалася один раз, то це не означає, що проблеми з акомодацією не повернуться знову. Коли надмірне зорове навантаження триває, все повертається до попереднього стану, — пояснює офтальмолог. — Тому тренування потрібно проводити 2-3 рази на рік. Іноді батьки вважають, що ці вправи не є ефективними. Насправді їхня

се про школяра, то у комп'ютері можна працювати до 45 хвилин, після цього потрібно робити перерву. Перерва полягає в тому, що в цей час зорове навантаження має бути зняте. Це може бути фізична робота, переключення роботи на інші м'язи чи вправи для розслаблення.

Також треба пам'ятати, що якщо ми хочемо тренувати акомодацію у молодих людей, то це треба робити у той час, коли зорове навантаження можна трішки зменшити.

— Якщо ви попрошавали на городі, то в цей день уже не йдете в спортзал, — наводить приклад лікар. — Так само, якщо весь день ми маємо велике зорове навантаження, а потім прийдемо на вправи, потренуємося 20-30 хвилин і знову повернемося до зорової праці, ефекту від тренувань не буде. Для розвитку резервів акомодації потрібно обирати такий час, коли можемо зменшити навантаження на очі. Оптимальний час для тренування очей — це весняні канікули. Також влітку, коли діти трохи відпочинуть. У серпні добре звернутися до офтальмолога і визначити, чи є потреба у тренуванні війкового м'яза.

Дорослі, які працюють за комп'ютером, теж повинні давати очам відпочинок на 10-15 хвилин через кожні годину-півтори. Навіть якщо нам здається, що ми можемо працювати без відпочинку, настає момент, коли очі відмовляються переносити неймовірне зорове навантаження. Короткі перерви потрібні. А в обід має бути перерва для очей на 30-40 хвилин. У цей період треба утриматися від читання газет, перегляду телебачення чи ігор на телефоні. Те ж — і після роботи. Коли людина приходить додому і проводить час за комп'ютером чи телевізором, а перед сном ще хоче трошки почитати, то це не відпочинок для очей.

Якщо дитина маленька, то час навантаження на очі треба зменшити. Доведено, що комп'ютер дає опромінення, пересихання поверхні ока. Люди перед екраном рідше кліпають, відповідно, виникає побічна дія. Якщо йдеть

чати рефракцію, а й пройти повне обстеження очей.

Багато людей думають, що в них з очима все добре, заважає тільки втома. Вони часто довго терплять або самі призначають собі якісь краплі і не звертаються до лікаря, — розповідає Катерина Гнатко. — Але зорова втома, дискомфорт в очах можуть бути і першими симптомами захворювань ока, особливо його внутрішніх структур — змін кришталіка, хвороб сітківки чи підвищення внутрішнього очного тиску. Перш ніж приймати рішення про потребу корекції зору, треба пройти повне офтальмологічне обстеження, щоб встановити причину. Часто усе вирішується тільки окулярами.

Навесні чи восени можна приймати препарати, які мають речовини, необхідні для покращення роботи очей. Корисними вважають вітаміни A, E, C, групи B. Для сітківки потрібен комплекс лютеїну і зеаксантину, з мікроелементами потрібен цинк, селен. Також важливими є ненасичені омега-3 жирні кислоти. Крім захисту від несприятливого впливу зовнішнього середовища, вказані компоненти зменшують втому очей, покращують зорові функції, зокрема адаптацію зору до темноти.

Тому краще вибирати спеціалізовані офтальмологічні комплекси. Їх приймають короткими курсами як профілактичні засоби або тривалий час, навіть до півроку. Тривалість прийому визначає лікар, бо можливі побічні реакції.

Також можна використовувати зволожуючі краплі при роботі за комп'ютером. Однак алгоритм дій має скласти лікар.

Корисні речовини можна додавати дітю. Зелені і червоні продукти є корисними для очей. Червону рибу, фісташки, чорниці, моркву, грейпфрут потрібно включати у свій раціон. Адже відомо, що природні речовини краще засвоюються, ніж синтетичні. Та весь рік вони не є доступними, тому ми приймаємо синтетичні вітаміни, — каже медик.

Бачите менше 0,5 — потрібні окуляри

Часто пацієнти не хотять носити окуляри. Бувають люди, які бачать по 0,1 на кожне око і впрерто не хочу бачати цей аксесуар. Вони знають, що без окулярів бачать нечітко, але з різних причин ігнорують корекцію. Дорослі вважають, що можуть самі визначати — хочу вони носити окуляри чи ні. Це не є правильним, наголошує офтальмолог.

— Є норма для дорослих: якщо гострота зору обох очей є ниж-

че за 0,5, потрібна постійна корекція, — пояснює Катерина Гнатко. — Бо для того, щоб чітко бачити, людина мусить примуритися і напружити м'язи. І це не залежить від нашого бажання, а відбувається автоматично. Постійне напруження і примурження призводить до порушення нормального кровообігу в очі і веде до майбутніх хвороб, зорової втоми і т. п. Тому до носіння окулярів треба ставитися серйозно.

У дорослих — це оптична корекція, адже окуляри чи контактні лінзи полегшують і покращують роботу очей. Якщо ними впрерто не користуватися, то це може привести до негатичних наслідків.

Краплі, вітаміни чи окуляри

Якщо очі втомлюються у старшому віці, обов'язково потрібно не лише перевірити зір та визна-

«ЩОБ УСЕ ВИЙШЛО, РОБІТЬ, ЯК ДЛЯ СЕБЕ»

Талант ■ Раніше вона малювала картини, а потім почала творити срібні персні. Після тривалих пошуків Альона Макух знайшла свою улюблена справу

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

Її авторські роботи незвичайні та оригінальні. Таких у ювелірних магазинах не купиш. Ювелірною майстерністю дизайнери Альона Макух зацікавилася не так давно. Ось уже рік вона виготовляє персні зі срібла, від яких дівчата і жінки просто в захваті. Часто для оздоблення прикрас використовує нешлифоване каміння.

Альона Макух — багатогранна особистість. За освітою економіст, працювала дизайнером з реклами, арт-директором, а ще вона художник.

— Раніше я себе позиціонувала як художник — писала картини, мала декілька виставок, — розповідає вона. — Я малювала абстракцію, а потім мої картини стали об'ємними — ліпила на них дерево, метал, скло. Вважаю, що персні — це скульптура, 3D-об'єкт. Це об'ємні речі, тому я не можу сказати, що змінила свою діяльність. Далі займаюсь прикладною творчістю.

Одягала на пальці гайки

Альона розповідає, як прийшла до ювелірної справи.

— Декілька років я збирала мінерали, — каже вона. — Іздила на виставки, купувала, вела сторінку в Instagram, де викладала фото каміння. До речі, це дуже популярно в США, а в Україні лише набирає обертів. Кілька років тому в мене з'явилася ідея виготовляти прикраси. Вона назрівала поступово. Я стежила за ювелірами, колекціонувала камінці. До речі, згодом мої картини стали величезними — я робила їх на ПВХ, малювала акриловими фарбами, ліпила цвяхами-зализом. Часто ходила в будівельний супермаркет за матеріалами. Там у відділі деталей побачила різні гайки і почала їх одягати собі на пальці. Мені сподобалося. Я десь півроку ходила з різними інструментами на руках, і всі питали: «А що це таке? А можна мені?» А насправді це була гайка для „КамАЗів”, яка коштувала 2,30 грн.

Врешті дівчині спало на думку виготовляти персні.

— Я купувала собі біжутерію регулярно, привозила її з кожної поїздки, — розповідає вона. — І що цікаво, завжди купувала саме перстень. Сережок я не ношу, підвісок теж, от персні мені подобається. Завжди купувала масивні прикраси, а вони зазвичай бувають великих розмірів. Пальці в мене тонкі, а такі персні ніхто не брався зменшувати, бо це біжутерія. До того ж вона затирається, стає

АРХІВ АЛЬОНИ МАКУХ

червонуватою. Це неякісний продукт. Тож мені не залишалося нічого іншого, як самій почати робити персні зі срібла. Найкращий спосіб, щоб усе вийшло, — робити, як для себе. Тож кожен перстень я виготовляю, як для себе. Носила б усі сама.

Ази показав коваль

Перші роботи Альони Макух з'явилися близько року тому. Та до того треба було багато зробити.

«Спершу оббивала пороги кожної майстерні у Тернополі, потім у Львові. І завдяки знайомим через декілька місяців знайшла людину, яка мені допомогла. Він — коваль, займається художнім ковальством»

він часто „бавиться” ювеліркою. Адже принцип той самий, якщо говорити про метод кування, у ковальстві лише розміри більші. Якщо у нього наковальня велика, то у мене — маленька. Він пішов мені назустріч і показав азі, з чого можна почати. Решту довелось вчитись самостійно.

Перший перстень — для освідчення

Інструменти Альона шукала

в ювелірних магазинах, а також на барахолках.

— Кажуть, що світ художників досить закритий, де кожен за себе, — додає дівчина. — А ювелірне мистецтво — це взагалі закрита тема. Доходило навіть до того, що я ставила дурні, як тепер вважаю, питання ювелірам, яких знаходила в Instagram. Хтось відповідав, хтось ні. Я старалася будь-якими способами знайти інформацію. А потім вивчала техніку. Все відбувалося поетапно.

Я досі в процесі, шукаю, вивчаю.

Альоні близьке срібло, тому для своїх робіт вибрала саме цей метал. До того ж мама дівчини любить срібло. В ній його багато, а тепер ще й додались доноччині роботи.

— Першою мою роботою був перстень для освідчення, — розповідає дизайнери. — Мій друг вирішив зробити пропозицію своїй коханій і попросив мене виготовити перстень. Це дуже відповідальна справа, мені було страшно і складно. Але все вийшло! Це була прикраса з білим кварцем. Після цього пішло-поїхало.

У своїх роботах Альона використовує нешлифоване каміння. Хоча, можливо, у майбутньому працюватиме і з коштовними камінцями.

— Тепер душа лежить більше до неограненого мінералу, — каже дизайнери.

Формула успіху

Успіх — це задоволення від того, що ти робиш, вважає Альона.

— Тебе не можна назвати успішним, якщо ти не отримуєш сatisfaction від того, що ти робиш. Навіть якщо ти супервідомий і маєш багато грошей, — каже вона. — І навпаки — якщо людина отримує задоволення від роботи,

Альона Макух дуже любить носити персні, тому часто купувала біжутерію. Та це неякісний матеріал, який із часом затирається, стає червонуватим. Тож дівчині не залишилося нічого іншого, як почати самій виготовляти прикраси

facebook

Прогавлені можливості

ВОЛОДИМІР КУРИЛО,
ЮРИСТ:

— У керівників Тернопільщини є унікальна здатність прогавити можливості для розвитку області. Своє часу було прогавлено можливість розміщення ринку, який потім перемістився до Хмельницького. Про***ання аеропорту призвело до втрати стратегічного логістичного розташування. Як би то не було, але аеропорти Львова та Франківська забрали лево-

ву частку потенційних пасажирів. Тепер, дивлячись на дорогу на Буковель, ми ще втратили автопотік туристів і відпочиваючих з Києва, які колись їхали через область, а тепер в обхід.

Якщо чесно, я і не вірю в аеропорт. Хіба кошти, які виділяють на ГЕСи, вкладуть у нього і пару років не збиратимуть збір із літаків, які приземлятимуться.

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

facebook

Куди йдуть гроші?

ІРИНА ЧУБАТА,
ЖУРНАЛІСТ:

— Останнім часом маю справу із лікарями та медустановами. І найбільший шок від цього „спілкування” відчуваю, коли купую ліки. Ціни на окремі з них просто зашкалюють.

Крім цін на ліки, мене шокувало ще одне: лікарні і поліклініки настільки „дійшли до ручки”, що доводиться купувати навіть пробірки і голки для здачі аналізів, не кажучи вже про вату і спирт. І на

це теж йдуть немалі суми. Недавно за все це „добро” заплатила близько 100 грн.

Купівля рідкого мила, туалетного паперу і паперових рушників — ще одна стаття витрат, коли лежиш у стаціонарі. Це так званий добричинний внесок. Мені не шкода кількох гривень, але виникає питання: куди йдуть гроші, які виділили медзакладам на господарські потреби? А це 1 млн 224 тис. грн у 2017 році.

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

facebook

Се***мо, де живемо?

АНДРІЙ ШКУЛА,
ЖУРНАЛІСТ:

— Ходжу вулицями міста, і страшно робиться. Зійшов сніг і показав, як ми «культурні», «дбайливі», «цивілізовані» і «європейські». Контрацептиви, засоби гігієни, пляшки з-під алкоголю, пластиковий посуд, упаковки з-під закуски.... І це не в

паркових зонах навіть. ЦЕ В ДВОРАХ. Друзі, вірю, що ви того не робите. Але кожен з нас бачить тих, хто гадить там, де живе. Звертайте увагу худобин на те, що вони можуть бути людьми. Якщо ж закривати очі і чекати, що якось буде, — то ніц не буде.

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

Оповідка про сусідку

ІГОР ДУДА

Морально-психологічний портрет тієї чи іншої країни складається з суми мільйонів портретів її громадян. Усі ми, разом зі всіма нашими чеснотами і вадами, визначаємо обличчя держави і, відповідно, створюємо про неї враження. Вона може бути різним.

По сусіству зі мною живе величезна, сказати б, непорівняна жінка. Її енергія буквально б'є через край; вона постійно у справах, а коли сміється чи свариться з чоловіком, то це чує весь будинок. А ще вона величезна сентиментальна

і чутлива — переважно тоді, коли зачіпають її інтереси. Отож вона миттєво із сумирної кішечки перетворюється на розлючену тигрицю, ладну розшматувати всіх, хто, як її здається, посягає на її комфорт чи добробут. А вже за хвилину пустить сльозу (цилком ширу!) за долею покинутих напризволяше дітей. А ще за якийсь час із зловіткою розповідатиме про невдачі відомого бізнесмена, який теж живе неподалік. І киватиме при цьому на небо, мовляв, там усе бачать і кожному воздають по заслугах.

А невдовзі лаятиме на всі заставки нечистих на руку чиновників, до яких не підступиться без хабара, і принараджено роздумуватиме,

facebook

Дітям боржників у школі не місце?

ІГОР ГОСПОДАРСЬКИЙ,
ЛІКАР, ВІКЛАДАЧ:

— Колись стикався з подібною ситуацією.

До речі, тоді ситуацію з довідками у школі навіть не маскували учнівським харчуванням. Просто сказали: «Нас нагнули з міськради — їм вкрай потрібні ці довідки». Живу у приватному секторі, тому жек розміщений на іншому житловому масиві.

Приїхав за адресою, знайденою в Інтернеті. Виявляється, що людина, яка видає довідки, практикує двічі на тиждень. Приїхав ще раз. Зустрічає тіточка із зовнішністю і манерами вахтерші часів брежнівського застою.

— Паспорт! — не привітавши, владно випростала руку «довідковидавателька». Даю.

— Будинкова книга! — лунає через мить. Народжений і вихований совком, завбачливо прихопив її з собою.

— Квитанції! — рука знову вимогливо тягнеться в мій бік.

— Які квитанції? — не розумію я.

— Банківські, про сплату комуналки, — зверхньо дивиться на мене тіточка. — А раптом ви

боржник. (Я з жахом розумію, що дітям боржників у школі не місце).

— Я плачу комуналку через Інтернет — у мене квитанції в телефоні, — виправдовуюсь я.

— Це як? — працівниця дивиться на мене, як на шахрая. — Не підходить.

Розуміючи марність сперечок, іду в найближче відділення банку.

— Оце правильно, — із задоволенням долучає папірчик із банку до моєї «справи».

— Договор! — вимагає через хвилину.

— Який договір? — я остаточно розумію, що довідки не отримаю.

— З підприємством, яке вивозить вам сміття!!!

— А давайте ви зразу оголосите весь список папірців, — не здаюсь я.

— Не папірців, а документів. Поки всіх не здасте, довідки я вам не дам.

І тут я з жахом розумію, що наша бюрократія незнищена. Міцніша і нездамніша за камінь, за час і еволюцію. Саме тому ще раз неймовірна подяка Ірина Кельнер за роботу з подолання паперової бюрократії у Тернополі.

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

facebook

Тендітні душі

ОЛЕКСАНДР ЖИЛЬЦОВ,
КЕРІВНИК ПРЕС-ОФІСУ:

— Випадково підслухав розмову двох осіб прекрасної статі, які сиділи за сусіднім столиком:

— Не знаю, чийти з ним на 8 Березня...

— Чого?

— Та він якийсь дивний. Навіть лайки мені у «ВК» під фотками не поставив...

І ч який — жаднога! Як він такий скнара, що жаліє навіть лайків, то точно нічого доброго від нього не дочекається! Логіка ж тут досить проста: є лайки — є любов, немає — «фсё пропало». Ось такі тендітні душі у наших любих жінок!

Вона для мене — яскраве уособлення України з її заповзятливістю, енергією, підприємливістю, співучістю, гумором, сентиментальністю і водночас — неприємно хитруватістю, заздрінністю, пліткарством, властивістю радіти з приходом невдач близького і у слушний момент зробити йому хоча б дрібну, але пакість. Вона вся наче зіткнена із різнобарвними клаптів, іноді зворушливих, іноді — смішних, а іноді — просто відвортно-непривабливих. Чого в цій суперечливій суміші більше: вродженого чи набутого? Що і хто більше винен в тому: татари? австріяки? поляки? комуніки? Чи, може, наш рідний менталітет? Щиро скажу — не

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

Колонка
Олександра
ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Ремонт

Вже місяць, як клопоти будівельників, які зводять багатоповерхівку у мене перед вікнами, стали мені ще більшими. Ті хлопці ще з минулого літа надихають мене, урізноманітнюючи і без того урбаністичний пейзаж тернопільської „Аляски”, а ми в лютому почали ремонт... Чому не влітку? Бо просто шкода витрачає на це літо. Ми навіть надімося закінчити його до Великодня. Точніше, коли починали, то мали тверде переконання, що так і буде, та й майстри нас запевняли, що це цілком реально. Щоправда, тепер наша впевненість, що встигнемо до Пасхи, вже не така міцна. Як завжди, життя вносить корективи, плюс суб'єктивний фактор: то електрик прихворів, то паркетникові у п'ятницю не виходять, аж у середу, то колір та формат кухні потребували додаткових консультацій і компромісів.

Останній ремонт ми робили майже двадцять років тому, і навіть так вийшло, що не один, а два за рік. Та все ж із того часу „прорабські” навики були мною дещо втрачені, та й ремонтна індустрія пішла вперед. Відкрилися нові можливості і щодо стандартів, і щодо матеріалів. Та найбільше ускладнило ситуацію те, що ми продовжуємо серед того всього жити. Частина речей закинули на дачу, з частиною, як і з деякими меблями, довелось попрощаатися. Ще раз переконався, що найбільш цінна річ у помешканні — це унітаз, звісно, якщо є вода і опалення. І ще не було такого дня, аби серед того рейва по кілька разів на день не губились як не окуляри, то мобілка чи зарядне до неї... І, мабуть, ще ніколи з таким нетерпінням я не чекав Великодня.

Колонка
Ірини
Чуйко

Маestro-садівник

«У житті є довершена вища гармонія, є в гармонії звуків небесна краса, є в пісні своя незвичайна історія. У дитини Зоринка в душі чарівна. „Зоринка“ — на долонях краплина Зорі. „Зоринка“ — це промінь душі світанковий. Слухай музику серця і з нею лети в цю крайні щасливі долі!» Не знаю точно, чи це віршовані рядки (можливо, Вікторії Білоус), але вони стали своєрідним девізом для вихованців хорової школи „Зоринка“, що у Тернополі. Школи, засновником і кілька десятиліть незмінним очільником якої був Маestro Ізidor Doskoč. І оте був (19 січня 2017 року) перестало працювати його невтомне любляче серце, боляче вдарило своєю жахливістю й неймовірністю знайомих із ним.

А особливо боляче ця звістка вразила всіх його вихованців і випускників багатьох років поспіль. Весь інтернет буквально переповнився скорботними повідомленнями. Сад, який племінник добрий садівник, практично завжди віддавав гарними плодами, якщо не відразу, то через певний проміжок часу. А Маestro Doskoč і був (як мені, мамі однієї з випускниць цієї школи, незвично називати це слово «був») тим дбайливим садівником. Садівником, котрий зумів виплекати не звичайні сад, а Великий Хор-Сад, Зоряний сад із зірочок-зореняток, які принесли й іще приноситимуть зоряну славу не тільки нашому місту, а й Україні в міжнародних конкурсах хорового мистецтва. Достеменно знаю, що жоден із випускників цієї хорової школи не буде непотрібним баластом у подальшій життєдіяльності. Кожен вихована зажме свою достойну нішу в світовому життєвому Просторі!

НАШЕ МІСТО – ТЕРНОПІЛЬ

Ескіз татуування на шкіру переводять за допомогою спеціальної мазі. Її намащують на ділянку, де має бути тату, і тоді прикладають ескіз. Його попередньо малюють на аркуші, під яким є калька

— Ескіз можна зробити і за кілька хвилин, і за тиждень, — каже тату-майстер Дмитро Пахолків. — Усе залежить від складності малюнка та майстра. Є ескізи, які малюють вручну, а є ті, що роблять у фотошопі. Другий варіант набагато швидший. Але зазвичай це уже готові малюнки, які потрібно доробити

ЧИМ І ЯК НАБИВАЮТЬ ТАТУ

Тіло ■ Голки різної товщини, машинки для набивання зображення, фарби, ескізи, засоби дезінфекції та безліч іншого необхідно для якісного тату

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 097-783-53-39,
MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Мистецтво тату — це ціла наука. Майстер тату повинен знати усі тонкощі своєї професії, щоб не нашкодити клієнту. А в тату-салонах мають бути найкращі інструменти та абсолютна стерильність.

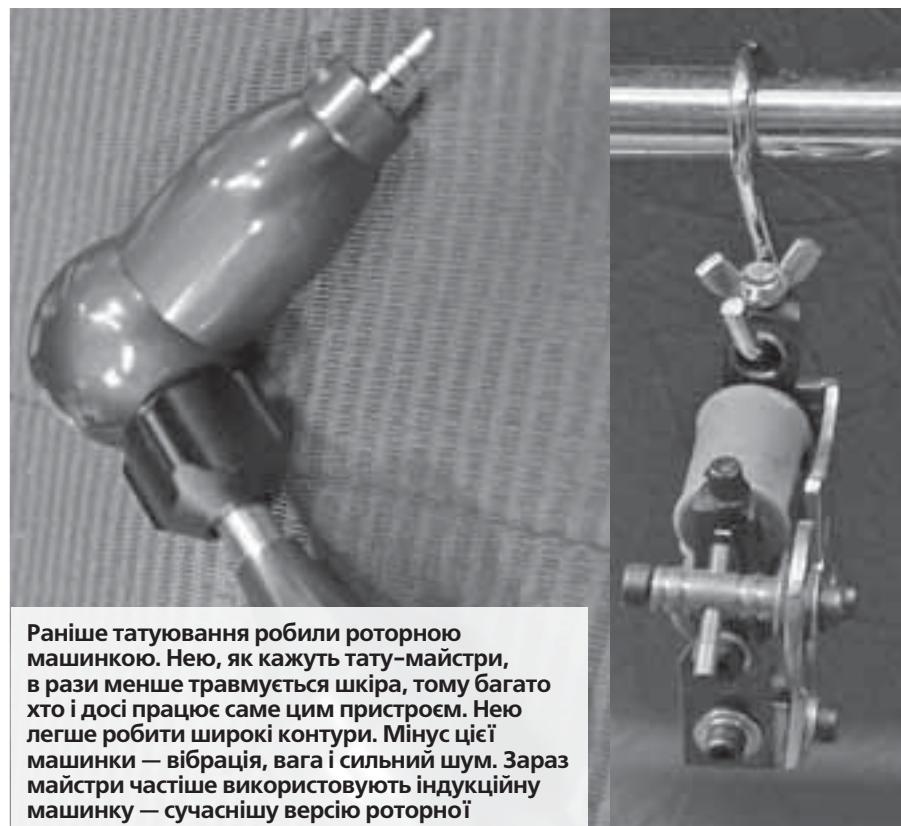
Люди повинні розуміти, що у хороших тату-салонах усе максимально стерильне, — каже тату-майстер Леонід Ткачук. — А контакт усіх необхідних речей для процесу з іншими людьми зведенний до мінімуму. Плівкою замотана кущетка, тримачі для рук, дроти, які йдуть від машинки, — усе для безпеки клієнта.

Для кожного клієнта майстер використовує нову ручку до машинки, нові голки і тримачі. Усе це одноразове. Кожну з цих деталей розпаковують у присутності клієнта. Голки для тату є різної товщини і призначенні для різного типу робіт — для тіней, контурів, зафарбування. За сеанс майстер може використати від двох до шести голок, залежно від малюнка

Набити тату можна і за один сеанс, і за десять. Усе залежить від складності роботи та малюнка

Раніше татуування робили роторною машинкою. Нею, як кажуть тату-майстри, в рази менше травмується шкіра, тому багато хто і досі працює саме цим пристроєм. Нею легше робити широкі контури. Мінус цієї машинки — вібрація, вага і сильний шум. Зараз майстри частіше використовують індукційну машинку — сучаснішу версію роторної

Майстри для своєї роботи зазвичай обирають фарби американського виробництва. У деяких людей може бути алергія на фарбу, особливо на червону, жовту, білу та коричневу. Як пояснюють майстри тату, більшість фарб зараз виготовляють з органічної речовини, тож буває алергія. Але небезпеки для здоров'я немає

Видалити тату можна за допомогою спеціального лазеру. Ця процедура болісна, триває і дорога

Читаю, бо мені це подобається

АНЖЕЛА НАНЕТТІ "ЧОЛОВІК, ЯКИЙ ВИРОЩУВАВ КОМЕТИ"

Вікторія Кравченко,
студентка:

— Якщо ви не сплакались, читаючи попередню книгу авторки "Мій дідусь був черешнею", то тут точно готуйте носовички. Нанетті вміє так тонко розповісти важкі історії словами дитини, що це і розчулює, і лякає водночас.

Скільки ми робимо поганого для власних дітей, бажаючи, аби вони були щасливими...

І наскільки розумні наші діти, які вміють знайти вихід із надскладних життєвих обставин.

Світла та добра історія, від якої стає тепло, хоч і не скажу, що вона дуже весела та оптимістична. Вона просто життєва. Но неповних сімей довкола безліч, але не всі вміють зберегти щось хороше та важливе і поділитися цим з іншими — розумінням та добротою.

Раджу читати тим, хто любить начебто дитячі книги. Бо насправді всі вони для дорослих.

ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ "КАЙДАШЕВА СІМ'Я"

Олена Любомирська,
економіст:

— Навіть якщо ви читали це в школі, а ви читали, ще й змушенні були переказувати це все на оцінку і шукати підтекст, маючи років 13-14. Все одно візьміть і перечитайте.

Я не люблю називати авторів геніальними. Хтось, може, Нечуй-Левицький просто вгадав, а може, він таки дуже точно відчував те, що тепер називають словом "менталітет".

Але "Кайдашева сім'я" — це така спрощена модель нашого суспільства. Простішо за неї є тільки "Лебідь, рак і щука". Але на сторінках книги одразу розумієш, чому у нас вічні чвари в країні.

Хоча, підозрюю, кожен зробить з цього твору свої висновки. Та перечитати варто. Це так смішно, що аж страшно.

ЯК УКРАЇНЦІ, ПОЛЯКИ ТА ЄВРЕЇ ДОВОДИЛИ, ХТО ГОЛОВНИЙ

Ретро-спорт ■

На Галичині гра "копаний м'яч" спершу нагадувала суміш регбі, футболу та простій бійки, але нелюбов до суддів була вже тоді

ІРИНА НЕБЕСНА, 0-98-950-56-57,
IRYNA.NEBESNA@GMAIL.COM

На Галичині копаний м'яч, який зараз усі знають як футбол, не обходився без політики. Поляки, євреї та українці і на полі намагалися показати, хто тут головний. Часто-густо у гравців команди не було грошей на форму, тому українці грали у... вишиванках. Про ці та інші цікаві факти у своїй книзі "Копаний м'яч. Коротка історія українського футболу в Галичині 1909-1944" розповідає журналіст

Денис Мандзюк. Коротка історія українського футболу в Галичині 1909-1944" розповідає журналіст

Денис Мандзюк. Книга про футбол на Галичині виникла у нього випадково, зізнається автор.

— Я сидів у бібліотеці ім. В. Степанника, гортав каталоги, шукав якісі для написання статей, — пригадує Денис Мандзюк. — І зовсім випадково натрапив на видання, яке називалося "Змаг". Коментар до нього був таким: "український спортивний часопис". Це видання виходило в 1937-1939 роках, спершу в Перемишлі, а потім у Львові. Тож мені стало цікаво, що це за такий український спортивний часопис і про що там могли писати у міжвоєнні роки?

Журналіст уявив цю газету почитати. Як сам зізнається, вона його приємно здивувала: великий формат, цікаве наповнення.

— Було три пункти, які мене здивували найбільше, — розповідає далі Денис Мандзюк. — По-перше, формат, наповнення самого видання: там було чимало ілюстрацій, інтерв'ю зі спортсменами та погляд на команди зсередини. Крім того, самі ж гравці розповідали про свої тактики, чим займаються поза спортом: хто де і ким працює, що полюбляє і т. ін. По-друге, приемним відкриттям стало те, що спорт тоді був досить розвиненим: регулярно проходили матчі, було багато команд, влаштовували сезонні змагання, визначали кращих. По-третє, здивувала мова газети: слова були доволі незвичними, багато із них я просто не розумів.

"Грачі" та "дружини"

Футбол тоді називали "копаним м'ячем", команди — "дружинами", гравців — "грачами". Однак найцікавішим словом називали тоді чемпіонати — "мистецтво", розповів Денис Мандзюк.

— Відповідно, переможець чемпіонату називався не інакше як мистцем, — продовжує журналіст. — Отож виникло бажання ви-

ІНТЕРНЕТ

Знаходили собі галівину, знали, що мають бути якісь ворота та м'яч — уявлення про футбол в українців спершу було досить туманним, розповідає Денис Мандзюк

дати про це книгу, вмістити у неї якнайбільше ілюстрацій та цитат із тодішньої преси. Це був 2010 рік. Попереду на нас чекав чемпіонат світу, який відбувався в Польщі та Україні. Згодом вирішив, що краще видати книгу пізніше, але зробити її повнішою та цікавішою.

Денис Мандзюк розпочав своє дослідження. Проте одразу ж зіткнувся із проблемою: не так вже й багато інформації про футбол того часу зберігали в архівах. Матеріали можна було знайти в одному-единому фонді "Українського спортивного союзу".

— Насправді цей фонд є дуже

крутим, адже зберігає не лише інформацію про усі матчі та рахунки — на звороті протоколу кожного матчу суддя писав свої зауваження та примітки. Якщо матч був не надто цікавим, то написано було досить мало: поле було по-ганим чи футbolісти поводились нечесно (усміхається — прим. авт.). Але зазвичай декілька цікавих абзаців з'являлися чи не щоразу. Наприклад, про те, що до судді з трибун кричали якісь не надто хороши фрази чи що у роздягальні він почув, як щось про нього говорили гравці, до того ж, знаючи, що він міг їх чути.

Однак основним джерелом для книги все ж була преса того часу. Денис Мандзюк прочитав масу спортивних видань. Крім уже згаданого "Змаг", були україномовні газети "Спорт", "Спортивні вісті". Рубрики про новини спорту були і в загальноінформаційних виданнях того часу, таких, як "Діло" та "Новий час". Також журналіст перевіряв і польські видання, щоб

мати загальне уявлення про події того часу.

— Крім цього, шукав спогади учасників змагань, які публікували у виданнях діаспори і навіть окремими книгами, — каже Денис Мандзюк.

То чому ж футбол прижився на Галичині? Для цього треба розуміти історичні умови того часу, додає журналіст.

На полі з'ясовували, хто окупант

— За часів Австро-Угорщини етнічний склад населення Схід-

футбол в українців тоді було досить туманним. Тоді обирали капітанів двох команд і починали "грати". Але правил ніхто достеменно не знав, тому виглядало це як щось середнє між футболом, регбі та просто бійкою за м'яч.

Іншому сину Франка — Петру пощастило навчатися в гімназії тоді, коли там був Іван Боберський, якого зараз називають батьком українського спорту, розповідає далі журналіст.

— Цей чоловік поїздив світом, побачив, як виглядає спорт в Європі, тож по приїзді до Львова почав викладати у гімназії такий предмет, як "Гімнастика", і пояснив правила гри. Тож уже у 1906 році з'явилася перша українська команда з футболу "Український спортивний кружок". Після цього почали виникати команди у різних містах. Звісно, під час матчів між українськими та польськими командами це було щось більше, аніж просто спорт. Поляки доводили, що вони на цій території головні, українці — що це їхня земля, а поляки — окупанти. Євреям нічого не треба було додавати: вони просто хотіли сказати своє слово і в спорті (сміється — прим. авт.). Тому без бійок та претензій від публіки до команд та суддів не обходилося і тоді.

Перший матч із копаного м'яча у Тернополі відбувся 21 серпня 1909 року. Грали тоді польська команда "Кресі" та українська "Поділля". А однією із перших у нашому місті була єврейська команда "Єгуда".

ДОВІДКА

Денис Мандзюк — журналіст, блогер, фотограф, стенап-комік. Народився у Луцьку. Закінчив факультет журналістики Львівського університету ім. Івана Франка. Мешкає у Львові. Редактор

відділу «Історія і мова» у журналі «Крайна» та «Газеті по-українськи». Капітан команди КВН «Бомба» (Млинів). Восени 2014 року представив збірник своїх публікацій «Крайна Галичина».

ACROSS THE ROAD (Вінниця)

Black Jack (Хмельницький)

Loud Silence (Чортків)

KOZA MUSIC BATTLE У ТЕРНОПОЛІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЩОЧЕТВЕРГА

Музичний конкурс ■ Містичний рок, інді-рок і навіть psychobilly презентують у Тернополі молоді колективи зі всієї України під час музичного конкурсу Koza Music Battle. Чвертьфінали традиційно відбуваються щочетверга. Найближчі з них пройдуть 9 та 16 березня

ВИДАВНИЦТВО RIA

9 березня

Цього дня на сцені Koza Music Battle на відвідувачів чекатиме містичний рок від київського гурту **OMANA**, узвучанні якого поєднана суміш гранжу і прогресиву, складних музичних малюнків і космічних звуків.

Другим на сцену вийде **The DopeWaves** із невимушеними текстами, які легко запам'ятаються.

Двоє вінницьких молодих, але досить перспективних музикантів із гурту **ACROSS THE ROAD**, представляють свою творчість у жанрі Acoustic Rock, а львівський рок-гурт «**Гримить**», який уже навіть встиг записати міні-альбом, порадує новим авторським матеріалом.

16 березня

Вибухове поєднання психо-делічного блюзового групу та альт-рокового шалено-

хедбенгу на тлі мелодійного сучасного інді чекає на тернополян та гостей міста від київського колективу **Purple Blue**.

Після них на сцену вийде чернігівський колектив **The Tea Ship**, який подорожує в межах космічного океану на хвилях garage та інді-рок-музики.

Також цього дня свою творчість презентує інді-рок-гурт із Чорткова **Loud Silence**, який прагне розбудити любов у людей до справжньої, натуральної, нічим не зіпсованої музики.

А на завершення конкурсу виступить хмельницький колектив **Black Jac**, який грає у стилі psychobilly з елементами ска та хард-кору.

За словами організаторів музичного конкурсу, обиратимемо переможців у чвертьфіналах професійне жюри.

Початок чвертьфіналів Koza Music Battle традиційно розпочинатиметься о 19.30 год. Місце проведення незмінне — арт-бар «Коза». Вхід для усіх вільний!

The DopeWaves (Тернопіль)

The Tea Ship (Чернігів)

OMANA (Київ)

«Гримить» (Львів)

Purple Blue (Київ)

КІНО

кінотеатр
Сінема Сіті
 тел. 47-77-37, квитки — 55-80 грн

«Джекі»
 Біографічна драма,
 8-14 березня, поч. — 19.00

«Конг: острів черепа»
 Бойовик, пригоди, фентезі,
 9-14 березня

«Матриця часу»
 Драма, 9-14 березня

Sex Doll
 Трилер, 8-14 березня,
 поч. — 23.10

«Голос монстра»
 Драма, фентезі, 8-14 березня,
 поч. — 16.40, 21.00, 23.50

«Super алібі»
 Комедія, 8-14 березня,
 поч. — 16.40, 21.45

«Логан: Росомаха»
 Бойовик, драма, комікс, 8-14
 березня, поч. — 10.05, 12.50,
 15.35, 18.20, 21.10, 23.55

«Персональний покупець»
 Драма, трилер, 8-14 березня,
 поч. — 21.45

«Інфоголік»
 Комедія, 8-14 березня,
 поч. — 12.15, 18.50

«Золото»
 Драма, пригоди, 8-14 березня,
 поч. — 14.20, 23.20

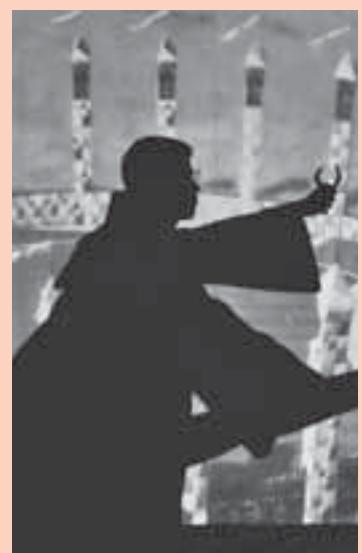
кінотеатр
Палац кіно
 тел. 52-33-33, квитки — 40 грн

«Лев»
 Пригодницька мелодрама,
 8-14 березня, поч. — 19.00

«Червона черепаха»
 Мультфільм, фентезі, 8-14
 березня, поч. — 13.50, 17.30

«Ілюзія кохання»
 Драма, 8-14 березня,
 поч. — 15.20

Завітас театр тіней Fireflies

Неймовірно видовищне шоу від театру тіней Fireflies відбудеться 14 березня о 19.00 в Тернопільському драмтеатрі. Театр Fireflies — творча команда, що працює у жанрі тіней з 2010 року. Фіналісти телевізійних талант-шоу формату Got Talent: «Україна має талант» (Україна), «Минута слави» (Росія), «Talent» (Польща), Das Supertalent (Німеччина). Квитки коштують від 100 до 220 грн.

Переспівають Франка

«Гіч-оркестр» презентує альбом «Під маркою Івана Яковича» у барі «Коза» 10 березня. Початок — о 21.00. Звучатимуть пісні різних народів, перекладені Іваном Франком 100 років тому. Замовлення столиків — за телефонами: 52-23-75 та 067-208-13-31.

Весняний концерт DaKooka

Концерт DaKooka відбудеться 11 березня в арт-барі «Коза». Тернополяни зустрінуть весну із чаювною молодою виконавицею, піаністкою та композиторкою. Все це вмістилось у тендітну дівчину, яка пише власні пісні, а також виконує кавер-версії. Вартість квитків: 80-100 грн.

Звучатиме хорова класика

Сольний концерт камерного хору Тернопільської обласної філармонії (керівник Б. Іваноньків) відбудеться 14 березня о 18.30. У програмі концерту звучатимуть кращі зразки української та світової хорової музики. Квитки — у касі філармонії. Телефони для довідок: 52-61-09, 25-07-48.

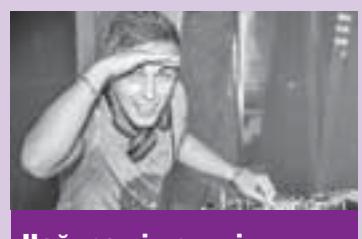
Столичний гурт зіграє метал

Концерт модерн-метал-гурту Scarlethe буде у барі «Коза» 18 березня. Початок — о 20.00. Вхід — 50 грн.

Scarlethe — яскравий колектив, виконує музику на стику сучасної важкості і мелодизму. Замовлення столиків за телефонами: 52-23-75 та 067-208-13-31.

КЛУБИ
ALLURE CLUB

просп. Злуки, 45,
 тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі
 Вечірку "Кращі МС України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають МС з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Початок — о 22.00. Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.

RIVERPOOL CLUB

вул. Чумацька, 14,
 тел. 067-350-18-81

The Subbotage Party

Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

Discohouse Friday Night

Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

БУНКЕРМУЗ

бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
 тел. 067-350-22-10

ФІЛАРМОНІЯ**Запрошуєтъ вшанувати Великого Кобзаря**

Святковий концерт з нагоди 203-річниці від Дня народження Т. Г. Шевченка «Не вмирає душа наша, не вмирає воля» відбудеться 9 березня о 16.00 у ПК «Березіль». Учасники урочистого дійства будуть всі творчі колективи та солісти Тернопільської обласної філармонії. Гости — академічний камерний хор «Чернівці». Упродовж концерту у супроводі симфонічного оркестру звучатимуть твори на вірші Т. Г. Шевченка. Вхід вільний.

ВИСТАВКИ**«Живопис львівського художника Сергія Гая»**

Арт-об'єкти, галерея «Бункермуз»

Виставка творчих робіт учнів

Тернопільської обласної експериментальної школи мистецтв ім. І. Герети, краєзнавчий музей

«Розстріляне новаторство»

Фотодокументальна виставка, до 130-річчя від народження режисера Леся Курбаса, краєзнавчий музей

«Століття героїка жива!..»

Виставка кольорових естампів козацької тематики, краєзнавчий музей

Живопис Михайла Наума

Відкриття — 9 березня о 15.00, художній музей

«Оновлення традицій»

Виставка ікон викладачів і студентів кафедри сакрально-го мистецтва ЛНУМ, галерея обласної організації НСХУ

ТЕАТР
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66,
 квитки від 20 до 40 грн, поч. — 19.00

«Фараони»

Музична комедія,
 О. Коломієць, 8 березня

«Мати-наймичка»

Драма, Т. Шевченко,
 9 березня

«Готель Беверлі Хіллз»

Прем'єра ліричної комедії,
 Н. Саймон, 11 березня

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ

(вул. Січових стрільців, 15).
 Тел. 52-49-54, квитки — 20 грн,
 поч. — 12.00, 14.30

«Ти до мене, Україно, думами Шевченка гомониш...»

Літературно-музична композиція, 10 березня

«Друзі маленької Кіті»
 Музична казка, С. Коган,
 12 березня

ЛЕЖНІ ПІД ГРИБНИМ СОУСОМ ПО-ЛЕМКІВСЬКИ

Смачно ■ «RIA плюс» розповідає про новинки меню та приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@GMAIL.COM

Ситні і смачні „Лежні по-лемківські” — чудовий обід чи вечеरя на щодень або ж святкова страва. Так кажуть у ресторані „Українська ніч”, що на вул. Мазепи.

Кухар Яна Комар відразу береться до роботи: чистить овочі і гриби, у киплячу воду додає кубик масла і відразу засипає дуже дрібненьку кукурудзяну крупу.

— Беремо крупу польського виробництва, бо вона дуже дрібно

змелена, — пояснює Яна. — Така крупа звариться за п'ять хвилин.

Поки крупа вариться, кухар постійно помішує її, щоб не було грудочок. І дійсно, через п'ять-шість хвилин каша готова. Коли я зазирнула у каструльку, то побачила яскраво-жовту пухку масу.

— Кукурудзяна каша для лежнів не має бути твердою, — каже Яна.

Знявши каструлью з вогню, жінка взялася готувати грибний соус.

Окрім лежнів, великий попит, за словами кухаря, має телятина під вишневим соусом, гусача грудин-

ка, запечена з яблуками під винним соусом, лосось із креветочним соусом, паштет з курячої печінки на грінках під ожиновим соусом.

— Чи не найпопулярнішим салатом є „Цезар” з куркою, до яко-го ми готуємо соус за власним ре-

цептом, — продовжує Яна. — Деякі наші гості спеціально приходять на цей салат. Вони кажуть, що тут він — найсмачніший у Тернополі. А які смачні наші рулети з курки і риби! Пальчики оближете! Чи курячий стейк з овочами під сирною „шапкою”, стейки зі свинини і телятини! Якось до нас завітали гости зі столиці і дуже хвалили наши котлети по-кіївськи.

Лежні нагадали мені гуцульський банош із бринзою, який я дуже люблю. Тож за кілька хвилин я з'їла все до останньої крихти.

ІРИНА ЧУБАТА:
СКІЛЬКИ ЧОГО ТРЕБА:

Для лежнів: 200 г дрібної кукурудзяної крупи, 1 яйце, 10 г масла, 20 г борошна.

Для підливи: 50 г шампініонів, 50 г ріпчастої цибулі, 1 зуб. часнику, 50 мл сметани, 5 г зелені кропу, сіль, перець за смаком.

Для начинки: 30 г домашнього сиру, 1 зуб. часнику.

Почистити цибулю і гриби, підготувати решту продуктів

Запарити крупу в окропі, додати масло, варити 5 хвилин

Обсмажити цибулю і гриби, влити сметану, довести до кипіння

Сформувати з теплої каши палінички, викласти сир із часником, зробити «котлетки»

Запанірувати лежні у борошні і яйці, обсмажити з обох боків до появи рум'яної коринки

Викласти лежні на тарілку, полити грибним соусом, прикрасити страву

Кухар Яна Комар (32 р.): — Наші «Лежні по-лемківським» дуже популярні. Їх часто замовляють на обід у робочі дні і навіть на святкові бенкети. Страва коштує 49 грн за 250/50 г

РЕКЛАМА

Гарячі ціни тижня

(з 08.03.2017 по 14.03.2017)

Теплові Насоси від 100000

для ОПАЛЕННЯ приватних будинків

Підбір обладнання
Монтаж
Гарантія

096 377 1900 (0352) 510-510

ВІКНАР'OFF
МАСТЕР ВІНОВНОЇ СПРАВИ
ФІРМОВИЙ САЛОН

вул. Князя Острозького, 70.
твіл.: (0352) 42-00-52, (097) 909-49-46, (097) 909-49-43
www.viknaroff.te.ua

LWS 3 NEW 1600 грн.
ClassicLine 400 1880 грн.

MILANO
УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК

Вхідні двері

Ми пропонуємо:
ВІНІФЕРНІЙ вхід дверей
ВНЕШНІЙ заміну дверому
доставку дверей
встановлення дверей
щільність віконної замовлення
адресні ціни на товар
висока якість виробів та послуг

м. Тернопіль,
вул. М. Кривоноса, 4
тел.: 53-05-00,
(093) 315-01-65

від 3 000⁰⁰ грн

Каміні Топки
Моренур, хаміні

www.kamin-top.com.ua

ПП «Вершинна Комфорт»
(096) 227-73-37, (097) 960-13-66

від 3000⁰⁰ грн

Двері міжкімнатні
Склад МДФ, панто екошпон
Готовий виріб до 3 тижнів
модель МОС З видні ділянки

ДВЕРІ БІЛОРУСІ ПОНДАД 100 МОДЕЛІЙ

м. Тернопіль
вул. 15 квітня, 5а
(«Сільпо», 2 поверх)
(0352) 511-011
(067) 67 41 800
(050) 60 26 100

Формуємо дилерську мережу

2014⁰⁰ грн

ШАФИ-КУПЕ від виробника

KOMANDOR

пр-т. С. Бандери, 11 б.
(зуп. Стадіон)

тел. (067) 340 58 94, (0352) 42 10 07

від 4 500⁰⁰ грн

С П О Р Т И В Н I
Н О В И Н И**«Нива» вийшла
у чвертьфінал**

• Тернопільська «Нива» у сєрії пенальті перемогла луцьку «Волинь-У-19» та пробилася в чвертьфінал турніру пам'яті Ернеста Юста.

Матч відбувся 5 березня у Винниках, що на Львіщині. Основний час гри переможця не визначив. Лучани забили першими, але в другому таймі «Нива» відігралася зусиллями Святослава Дзядкевича – 1:1.

А в серії одинадцятиметрових героєм став голкіпер «Ниви» Іван Бук, який двічі відбив ударами суперника. Відтак тернополяни перемогли з рахунком 4:2 і чекають свого наступного суперника у чвертьфінальній стадії.

**«Галичанка» двічі
роздила «Орбіту»**

• Тернопільська «Галичанка» на виїзді впевнено обіграла «Орбіту» із Запоріжжя у 12-му турі чемпіонату України з волейболу серед жіночих команд Суперліги.

В обох протистояннях підопічні Віктора Туркули були сильнішими за опоненток, не дозволивши суперницям виграти жодної партії. Отож обидва матчі завершилися з рахунком 0:3 на користь «Галичанки».

Ці перемоги дозволили тернополянкам закріпитися на другому рядку у турнірній таблиці. У наступному турі «Галичанка» вдома поміряється силами із «Сєвєродончанкою».

**Запрошуєтъ
на «Білу туру»**

• Традиційні шахові змагання серед школярів відбудуться 18 та 19 березня в приміщенні шахового клубу «Гамбіт» у Тернополі.

Змагання є командними, а участь у них візьмуть переможці районних чемпіонатів. До складу команди увійдуть три юнаки та одна 14-річна дівчина і молодші.

Підтвердження про участь у змаганнях «Біла тура» необхідно надати організаторам у телефонному режимі до 9 березня за телефоном (0352) 52-03-53.

**Підгрушна –
краща у лютому**

• Тернопільську біатлоністку Олену Підгрушну експерти Національного Олімпійського комітету обрали кращою спортсменкою України в останньому зимовому місяці.

Крім індивідуальної нагороди для Олени Підгрушної, кращицями тренерами лютого назвали першого тренера спортсменки Олега Бунта та наставник жіночої збірної України Урош Велепець.

Додамо, що для тернополянки це сьома аналогічна нагорода кращої спортсменки місяця. У лютому наша землячка стала призеркою чемпіонату світу з біатлону.

**ПОЯС ЧЕМПІОНА У ВАЖКІЙ ВАЗІ ВШОСТЕ
ЗАВОЮВАВ НАШ ІГОР СЛЮСАРЧУК****Титул ■**

Вихованець тернопільського спортивного клубу «Характерник» підтверджив звання найсильнішого фрі-файтера. Тернополянин переміг одноголосним рішенням суддів

АНДРІЙ ТИХІЙ, 097-636-12-34
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Для нашого бійця це шостий поспіль титул чемпіона. Цього-річ у гранд-фіналі, що відбувся 4 березня на гірськоіжному курорті «Буковель», Ігор Слюсарчук у запеклому поєдинку здолав суперника з полтавського клубу «Брінібор» Дмитра Мікуця.

— Цього разу так склалося, що ім'я суперника я дізнався лише за тиждень до турніру, — розповідає Ігор. — Тому особливо готовуватись “під когось” не мав можливості. Тренування проходили у звичному режимі.

Тернопільський фрі-файтер Ігор Слюсарчук став переможцем “Кубка Буковеля” з фрі-файту у важкій вазі понад 93 кг. Поєдинок тривав усі чотири раунди.
Перемога була нелегкою

Суперник тернополянина у своєму професійному рекор-

Мить перемоги. Ігор Слюсарчук вшосте стає володарем чемпіонського пояса

ді має вже понад десяток поєдинків, тож досвід у нього є. Поєдинок двох важковаговиків тривав усі чотири заплановані

була нелегкою, — продовжує спортсмен. — Суперник сильний як у боротьбі, так і в ударній техніці. Але все ж мені вдалося відстояти вшосте титул Чемпіона “Кубка Буковель” у надважкій вазі. Тому дякую тренерам, що допомогли знайти необхідну комбінацію для перемоги.

Щодо організації “Кубка Буковеля”, то над сьомим турніром, як каже Ігор Слюсарчук, організатори добре потрудились.

— Все було організовано добре як для бійців, так і гляда-

чів, — додає тернополянин. — Вже була повноцінна інтернет і телетрансляція, коментатори, тому думаю глядачам мало б сподобатись. Також забрали клітку, і ми виступали на татамі. З одного боку бої в клітці ніби більш видовищні, але на татама ти є відкритішим саме для вболівальників.

У подальших планах чемпіона тиждень-два відпочинку та відновлення, а далі підготовка до нових турнірів. У Ігора Слюсарчука вже є кілька закордонних пропозицій.

**Троє тернополян стали чемпіонами
з боксу у Рівному**

АНДРІЙ ТИХІЙ, 097-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Шість нагород на Всеукраїнському турнірі з боксу пам'яті заслуженого тренера України Павла Дмитрієва здобули тернопільські спортсмени.

Змагання відбулися у Рівному. Учасниками були майже сто спортсменів з усієї Західної України. Честь Тернопілля захищали вихованці спортивних клубів «Шкіряна рукавичка» та «Поєдинок», які займаються у спортивній школі з греко-римської боротьби та обласній спортивній школі з літніх видів спорту.

У категорії молоді чемпіонами стали Ігор Будзінський у вазі 64 кг та Захар Степанов у ваговій категорії 69 кг. Також у вазі 64 кг третє місце посів

Дмитро Парфенюк. А серед юніорів золоту медаль виборов наш Роман Курдупель (44 кг). Ще два «срібла» — в активі Тараса Дзюрбана (44 кг) і Назара Курдупеля (46 кг).

Спортсменів до турніру готували тренери Руслан Фірман, Роман Діткун і Наталія Семчук. А допомогли з поїздкою у Рівне президент Федерації боксу Тернопілля Євген Степанов, президент клубу «Шкіряна рукавичка» Ігор Марцінковський та меценат Михайло Будзінський.

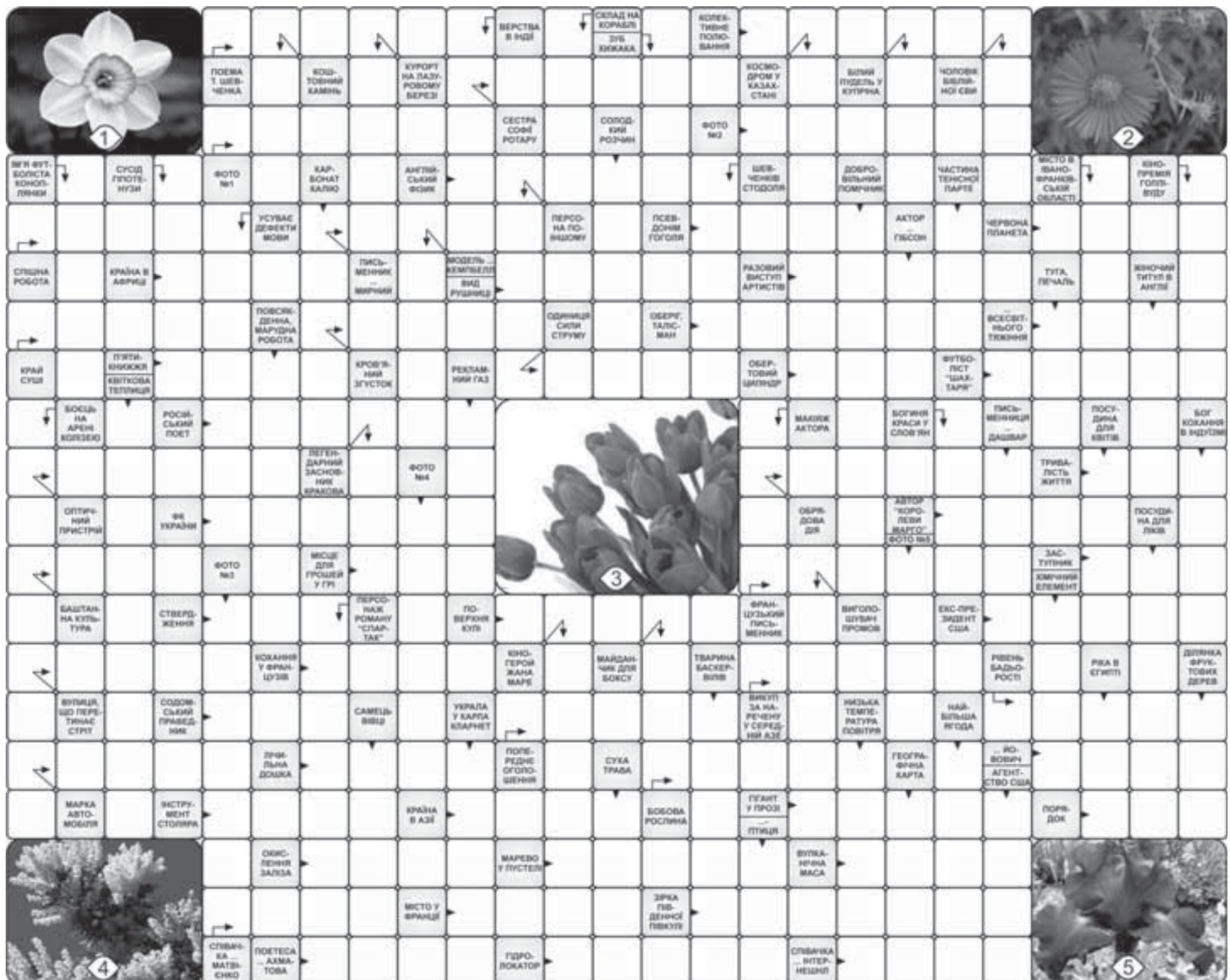
У найближчих планах тернопільських боксерів — поїздка на зональні змагання для відбору на чемпіонат України серед школярів. Вони відбудуться 17 березня у Хмельницькому. На прикінці березня на навчально-тренувальному збірі виїздить

Три золоті, дві срібні та одна бронзова медаль — такий здобуток тернопільських боксерів на Всеукраїнському турнірі

боксерка Олеся Крисюк. Дівчина у складі збірної України буде готуватися до чемпіонату Європи. А на початку квітня

наші Захар Степанов та Ігор Будзінський вирушать на збори для підготовки до чемпіонату України.

Милються двоє у лазні.

— Що це за татуювання в тебе нижче спини: 00-88 AA?
— Це не татуювання, це дружина натиснула на газ, коли я гараж відкривав.

— Куме, я вже не можу читати медичний довідник, бо у кожному розділі вбачаю свій діагноз.
— Куме, заспокойтесь, у мене гірша проблема. Коли я читаю Кримінальний кодекс, то відчуваю, що строк за кожною статтею у мене максимальний.

— Малий хлопчик підбігає до діда і питав:
— Діду Іване, а у вас зуби є?
— Ні, онечку, вже нема.
— Тоді потримайте бублик, а я з дітками пострибаю.

— Дзвінок у двері. Дружина відчиняє і кричить чоловіку:
— Тут прийшли за пожертвами на будівництво басейну. Скільки дати?
— Дай їм два відра води!

Дівчата з об'їзної вимагають або зменшити прохідний

бал у вузі, або подовжити шосе.

— В Італії вийшла нова екранизація казки «Красуня і чудовисько». В італійському варіанті вона отримала назву «Мачо і чмо».

— Молодий чоловіче, купіть квіти своїй дівчині, а то я вже змерзла тут стояти...
— А скільки квіточок?
— 20 гривень штучка.
— Вам треба тепліше одягатися.

Вже тиждень хочу почати бігати. Кожного вечора залишу будильник на 6-ту ранку. Перші кілька днів я його навіть не чув, зараз знаходжу в собі силу встати і вимкнути його. Я прогресую! Цікаво, коли я почну бігати?

Мати виговорює вчительці свого сина:

— Ну як ви могли задати моїй дитині задачку, де в умовах написано, що пляшка пива коштує 7 копійок? Мій чоловік цілу ніч не міг заснути!

Оголошення: «Загубився собака. Особливі прикмети: до повідка прив'язаний хлопчик років дев'яти».

— Скажи мені те, що ти не говорив жодній дівчині...
— Галушки з буряка.

Оголошення: «Лікування за фотографією. Тим, хто надішле інтимні фото, — знишка».

— Чому гуси клином літають, а один весь час попереду?
— У нього карта.

— Чим хороша дружина відрізняється від поганої?
— У хорошої дружини чоловік ситий, а у поганої — ситий по горло.

У мене є одне питання, воно мене дуже цікавить. Хто визначає, що корм для собак став ще смачнішим?

От халепа! Після затяжних вихідних ніяк не можу влітися в роботу — забув, як розкладається пасьянс.

Хворий запитує у лікаря:

— Лікарю, чи є у вас ліки від моєї рідкісної хвороби?
— Не хвилюйтесь, у нашій лікарні стільки всіляких ліків, що для деяких ще й хвороб поки не придумали.

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «RIA ПЛЮС», № 9

Сьогодні в новинах обіцяли, що на наступні вихідні знову буде 40 градусів тепла.
— Не може цього бути!
— Дуже навіть може: 20 градусів в суботу, і 20 в неділю...

— Сьогодні в новинах обіцяли, що на наступні вихідні знову буде 40 градусів тепла.
— Не може цього бути!
— Дуже навіть може: 20 градусів в суботу, і 20 в неділю...

ТИЖНЕВИК «RIA ПЛЮС»
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «RIA плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «RIA Холдинг». Видавець з 2006 року — ТОВ «Видавництво «RIA»; адреса: 21032, м. Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».

Газета є членом Всесвітньої Газетної Асоціації

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компаній», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальність за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів — тільки з дозволу редакції.

Буквосполучення RIA, RIA, RIA (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16
(колишній будинок офіцерів). **Працюємо** 9.00-18.00.
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 16.

Телефони редакції:
(0352) 43-00-50, 43-00-56
Телефони кур'єрської служби і передплати:
(0352) 43-00-50, 43-00-56

«RIA плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>
ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГОЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікацій надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «RIA»; код ЕДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м. Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідоцтво про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серія KB №194-57Р від 12.08.2009 р.

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
ексклюзивної рекламної агенції
ТОВ «RIA МЕДІА»:

р/р 26002012027968
код ЄДРПОУ — 40914460
в ПАТ «УкрСоцбанк»,
м. Вінниця, МФО 300023,
свід. про реєстр. плат. ПДВ № 1602084500053.
Інд. податк. номер 409144602081.

Передплатний індекс

22196

Тираж 27541 примірник. Зам. № 171209

АНОНС

WWW.20MINUT.UA • RIA №10, 8 березня 2017

У п'ятницю говорять лише англійською

«RIA плюс» продовжує цикл публікацій про тернопільські школи. Про цікавинки у спеціалізованій школі №3 із поглибленим вивченням іноземних мов, її відомих випускників та багато іншого

Читайте у «RIA плюс» від 15 березня

СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

Погода у Тернополі

СЕРЕДА, 8 БЕРЕЗНЯ

+4°C

+12°C

ЧЕТВЕР, 9 БЕРЕЗНЯ

+5°C

+9°C

П'ЯТИЦЯ, 10 БЕРЕЗНЯ

+3°C

+8°C

СУБОТА, 11 БЕРЕЗНЯ

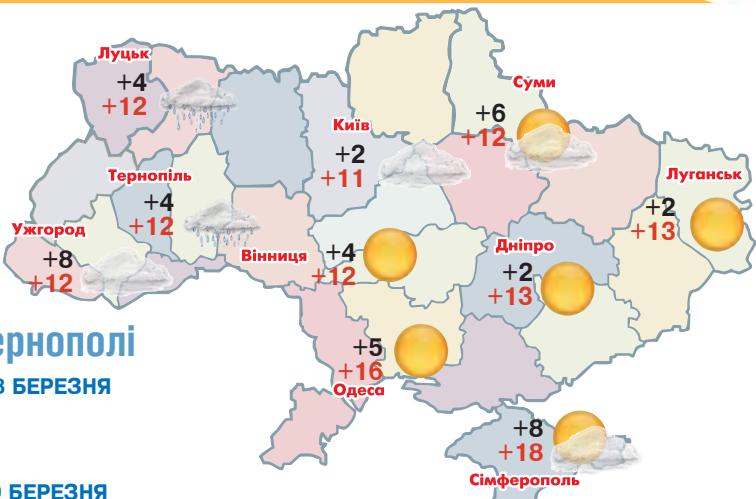
+4°C

+10°C

НЕДІЛЯ, 12 БЕРЕЗНЯ

0°C

+5°C

Гороскоп

ОВЕН

Професійна діяльність забере весь час. Захистіть себе від непотрібних контактів і запасіться терпнням, інакше сварки неминучі. Не будьте надто поступливим щодо близьких людей.

ТЕЛЕЦЬ

Щоб просунутися вгору, на везіння розраховувати не варто. Плануйте свої справи, тоді досянете мети. Ризик виліпіваний в середу-четвер. Ймовірне нерозуміння оточуючих.

БЛИЗНОКИ

Доведеться виправляти давні помилки. Постарайтесь не приймати поспішних рішень. Схвалення керівництва може стати причиною вашого творчого підходу до справи.

РАК

Не перевтомлюйтесь на роботі. Проблеми виникнуть через неорганізованість, а конфлікти з партнерами – через дрібниці. У четвер буде шанс піднятися кар'єрними щаблями.

ЛЕВ

Будьте доброзичливим, це відкриє перед вами будь-які двері. Тиждень зарадає збалансованості у справах і думках. Не перекладайте свої обов'язки на близьких.

ДІВА

Співпрацюйте з партнерами, укладайте угоди. Остерігайтесь ставити на передній план тільки власні інтереси, це може привести до скандалу. Вихідні присвятіть релаксації.

ТЕРЕЗИ

Дійте перевіреними на практиці способами. Емоції не мають бути перешкодою. Розкрійте творчий потенціал, це зміцнить авторитет і дасть шанс посисти вище становище.

СКОРПІОН

Будьте відкриті до пропозицій, і вони почнуть надходити до вас у наростиючому темпі. У рішенні ділових питань логіка навряд чи приведе до бажаних результатів.

СТРИЛЕЦЬ

На середу нічого серйозного не плануйте, плани можуть змінитися. Інтуїція дозволить вам впоратися з проблемами. Істинне задоволення вам дадуть інтелектуальні ігри та заняття.

КОЗЕРІГ

Багато що доведеться почати з чистого аркуша. Середа буде пов'язана з професійними рішеннями. Поєднайте свої дії зі сміливістю і напором – досягнете результатів.

ВОДОЛІЙ

Від того, як сплануєте тиждень, залежить кожен день. Свою енергію направте на вирішення найбільш актуальної проблеми. У вихідні уникайте виховування дітей.

РИБИ

Не пропустіть нагоду здійснити амбітні плани на роботі. Через збільшення обсягу роботи можлива напруженість. Один із вихідних присвятіть турботі про старше покоління.

